

NOTA: 10.

AUTOR: Arnau Garcia Molsosa
TUTOR: Santiago Cucurella Fernández
2on de Batxillerat
IES Manuel Blancafort
La Garriga, Gener del 2001

ÍNDEX:

- I- *Introducció.*
- II- *Situació geogràfica.*
- III- *Història de la població.*
 - 1- *Creixement demogràfic.*
 - 2- *Composició demogràfica.*
- IV- *Història del poblament:*
 - 1- *Els orígens*
 - 2- *Construcció de la carretera i el ferrocarril*
 - 3- *Canvis urbanístics a finals del segle XIX.*
 - 4- *La primera dècada del segle XX.*
 - 5- *La segona dècada del segle XX.*
 - 6- *Els anys 20.*
 - 7- *La 2ª república.*
 - 8- *La guerra civil.*
 - 9- *La postguerra*
 - 10- *Els anys 60 i 70.*
 - 11- *La democràcia i el pla de 1986*
 - 12- *La Garriga els darrers 20 anys.*
 - 13- *La Garriga del futur: la revisió del PGOU.*
- V- *Conclusions.*
- VI- *Plànols.*
- VII- *Bibliografia*

Generalitat de Catalunya
IES M. BLANCAFORT
La Garriga

Data	30 de setembre 2006
Entrada núm.	31
Sortida núm.	

INTRODUCCIÓ:

Hem escollit aquest tema perquè creiem que pot ser interessant ja que l'urbanisme ens pot explicar moltes coses dels canvis que hi ha hagut a un poble i l'evolució de la vida dels seus habitants al llarg del temps.

A més aquest estudi ens permetrà treballar diferents disciplines (demografia, història, sociologia, arquitectura...), veure com ha canviat la vida a La Garriga i quin ha estat el model de poble buscat a cada moment.

La principal raó que ens ha fet decidir per aquest tema és que partim del convenciment que l'urbanisme és determinant per la qualitat de vida de la població i, per tant, és un instrument que pot ajudar a millorar la realitat que ens envolta, i molt especialment, la dels sectors més desafavorits de la societat.

Per tant, l'urbanisme és una disciplina que pot ser decisiva a l'hora de construir una societat més justa i més igualitària perquè pot evitar la segregació de la població d'un municipi en funció de la seva classe social i poder adquisitiu. Un urbanisme pensat des d'una perspectiva conservadora perpetua la segregació social i fonamenta l'especulació. En canvi vist des d'una perspectiva solidària promou la integració de tots els membres de la col·lectivitat i esdevé l'instrument que permet generalitzar els serveis bàsics a tots els sectors socials sense discriminacions.

El fet que a La Garriga hagi estat recentment aprovat de forma provisional el nou pla general d'urbanisme va ser un element estimulant i motivador que ens va induir a:

a) conèixer i analitzar el passat urbanístic del poble, acotant l'estudi al segle XX (començant, però a partir de l'arribada del tren l'últim terç del segle XIX) perquè és en aquest període quan es produeixen els canvis més rellevants en aquest àmbit estretament relacionat amb el creixement demogràfic.

b) Conèixer i analitzar l'actual pla general d'urbanisme.

SITUACIÓ GEOGRÀFICA:

La Garriga està situada al Nord de la comarca del Vallès oriental, al costat del riu Congost, la N-152 i la carretera provincial Llinars, St. Llorenç. Es troba al límit de l'àrea metropolitana de Barcelona i tot el cinturó de ciutats industrials que l'envolten. Això fa que La Garriga tingui una sèrie d'elements propis de poblacions més industrials com Parets, però de l'altre també té forces similituds amb municipis de segones residències com Bigues o el Figaró i les seves urbanitzacions.

Topogràficament podem dividir el terme municipal en tres zones diferents: La zona meridional arribaria aproximadament fins la carretera de l'Ametlla/Samalús. És l'àrea més semblant a la plana vallesana, amb valls i torrenteres. És la més plana i principalment s'hi cultiven cereals de secà.

La segona aniria fins les valls dels Tremolencs i l'Enrabiada. És una zona més muntanyosa, on tradicionalment s'hi han plantat vinyes i oliveres. Aquesta zona comprèn el gruix del nucli urbà.

La part del nord és la més muntanyosa, aquí es troben les últimes estribacions del Montseny i els Cingles de Bertí separats per la vall que forma el congost. Aquesta zona ha estat sempre forestal. Aquest congost que forma la riera és el passadís natural que uneix la plana del Vallès amb la de Vic.

A més el riu subdivideix cada una d'aquestes 3 zones en dues: la de llevant i la de ponent.

La Garriga ha estat sempre marcada pel fet de ser un lloc de pas entre Barcelona i Vic al ser un lloc obligat per passar d'Osona al Vallès Oriental. A més també s'hi creua d'Est a Oest el camí de l'Ametlla a Samalús (que s'allarga més enllà d'aquestes poblacions per les dues bandes), aquest darrer, però, té molta menys importància.

Ja des de l'època romana sembla provada la existència d'una via (anomenada "via Ausea") que baixant d'Osona, i creuant el terme municipal de Nord a Sud, aniria a trobar la Via Augusta que creuava la comarca d'Est a Oest. (La Via Augusta era una de les més importants de l'antiguitat; seguia tota la costa des de Roma a Cadis). El recorregut d'aquest camí per La Garriga encara es pot recórrer avui dia. Entraria per Gallicant, continuaria pel barri de Querol, el carrer negociant, passaria per on ara hi ha el carrer gran, i finalment sortiria per can Tarrés. El traçat d'aquest camí es va mantenir fins la construcció de la carretera a partir de 1846.

El nucli urbà de La Garriga ha estat sempre allargat en direcció nord sud, ja que la major part de les vies de comunicació estan orientades en aquest sentit

per la pròpia morfologia del terreny, ja que el poble està situat a una vall estreta Aquest fet ha condicionat el desenvolupament urbanístic del poble.

HISTÒRIA DE LA POBLACIÓ:

CREIXEMENT DEMOGRÀFIC:

En el llibre "La Garriga, aproximació sociològica" de Joan Costa i Raimon Bonal es fa un estudi detallat del creixement demogràfic de La Garriga fins els anys 80. Ens ha semblat d'incloure aquestes dades, tot actualitzant-les, en aquest estudi perquè creiem que són imprescindibles per entendre el perquè dels canvis urbanístics ocorreguts al nostre poble i la seva configuració actual. L'estudi de J. Costa està en part basat en la "Història de La Garriga" de J. Maurí.

Així doncs el primer cens conegut de La Garriga correspon a l'any 1397 i ens parla de l'existència de 44 focs, és a dir cases. Cent anys més tard el 1497es conten a La Garriga 43 focs i el 1553 se'n compten 52. És important tenir en compte que en aquella època era una pràctica habitual fer que apareguessin al cens menys cases de les existents amb l'objectiu que la població es pogués estalviar impostos. Per això es comencen a considerar realment fiables les dades de 1650 que compten 156 focs, que ens donen una idea del gran creixement del poble durant aquella època. El primer cens en que es parla de nombre d'habitants en lloc de focs data de 1717 i diu que a La Garriga hi vivien 787 habitants.

Ja a finals del segle XIX entrem a l'època en que es centra el nostre estudi. A partir d'aquest punt les dades ja es fan més periòdiques. Heus aquí les dades demogràfiques de La Garriga a partir de 1877(Veure pàgina següent):

Any: 1877: 1578 habitants.

1887: 1732 hab.	9'7% (increment respecte l'anterior patró).
1897: 1667 hab.	- 3'2%.
1900: 1767 hab.	5'9%.
1910: 2162 hab.	22'4%.
1920: 2427 hab.	12'3%.
1930: 3115 hab.	28'3%.
1940: 3380 hab.	8'5%.
1950: 3517 hab.	4'1%.
1960: 4121 hab.	17'2%.
1970: 6357 hab.	54'3%.
1975: 7725 hab.	21'5%.
1980: 8178 hab.	9'1%.
1990: 9447 hab.	15'5%.
1995: 10232 hab.	7'6%.

(Les dades a partir de 1980 han estat extretes del capítol 1 de "La Garriga un altre aire", capítol fet per J. Costa i M. Vilar i editat per l'ajuntament de La Garriga).

COMPOSICIÓ DEMOGRÀFICA:

Administrativament La Garriga està dividida en 2 districtes. El Nord (districte I) i el sud (districte II) separats pel passeig dels Til·lers i el Torrent de la Sínia. El Carrer Gran (Banys, Centre i Calàbria) divideix cada un d'aquests districtes en dues seccions les 1 a l'est i les 2 a l'oest. El 1975 la distribució dels habitants per districtes era la següent:

<u>Districte I</u>	Nº d'habitants	% respecte el districte	% respecte població
Secció 1	1435	35'2	
Secció 2	2647	64'8	
Total districte	4082	100'0	52'8
 <u>Districte II</u>			
Secció 1	1369	37'5	
Secció 2	2279	62'5	
Total districte	3647	100'0	47'2

Font: Costa, Joan. La Garriga aproximació Sociològica. Ed. Aj. De La Garriga. Pg.39.

Pel que veiem en aquesta taula de dades al districte I hi havia una mica més de població però la diferència més important està en les seccions. Si observem les dades veiem que les seccions 2 de cada districte acumulaven aproximadament una mica més del 60% de la població garriguenca això era degut a que en aquesta zona s'hi va concentrar la major part del creixement que hi va haver els anys 60 i 70. Es pot comprovar si mirem el percentatge d'immigrants provinents de fora de Catalunya que hi havia a principis dels anys 80 a cada districte. A les seccions 2 de cada un el percentatge d'immigrants és lleugerament superior, la qual cosa coincideix amb el major nombre d'habitants. A més l'extensió de les seccions 2 és també més reduïda, per tant la banda de ponent és la més densificada, i en la qual és concentren la major part de blocs de pisos del poble.

A les seccions 1eres en canvi la densitat és més baixa i en general es tracte de zones de tipus ciutat jardí (com per exemple les urbanitzacions del Padró i can Poi), també agafa la major part del casc antic i el Passeig, és a dir les zones més antigues de la població.

La distribució de la població no ha variat gaire els últims anys. La principal zona d'expansió garriguenca ha estat la zona de ca n'illa de manera que la secció 2 del districte II s'ha convertit en la més habitada. De tota manera aquest creixement s'ha fet seguint el model de ciutat jardí. Els nous blocs s'han fet normalment damunt edificis ja construïts. En general les noves construccions de La Garriga són de més qualitat que les fetes durant el franquisme.

HISTÒRIA DEL POBLAMENT (Evolució urbanística):

1) Els orígens:

Com ja hem dit abans La Garriga està situada en un lloc de pas. Aquest fet juntament amb l'existència d'aigües termals va ser determinant perquè els romans s'hi establissin entre els segles I i IV dC, tal com demostren les ruïnes de Can Tarrés. De tota manera no podem parlar encara d'un poble com a tal, ja que es tractava simplement d'algunes vil·les al costat del camí. Quan els antics assentaments romans foren abandonats a causa de les invasions que es succeïren amb la caiguda de l'imperi romà La Garriga va restar un temps abandonada.

Al segle IX va començar la repoblació amb l'aparició de masies aïllades i la construcció de l'ermita de Sta. Maria del Camí i l'església de St. Esteve de la Doma. Durant l'edat mitjana el poble va anar creixent poc a poc. De tota manera el nucli urbà no es va consolidar fins a mitjans del segle XIV amb la creació d'uns banys (Can Caselles) a l'actual placeta de Sta. Isabel.

A mesura que la població creixia aquest nucli primitiu es va anar expandint cap al nord seguint el traçat de l'antic camí romà (el carrer gran). El bon ritme de creixement al llarg dels segles XVI, XVII i XVIII va donar lloc a la construcció de la nova església. Al voltant d'aquesta, el poble va guanyar una mica de profunditat amb el carrers de Samalús i la part Oest del carrer Cardedeu. De nord a sud s'allargava aproximadament des del carrer Bonaire fins on avui hi ha el balneari Blancafort. Aquests eren doncs el límits de La Garriga fins ben entrat el segle XIX. Les edificacions eren en general cases allargades entre mitgeres per ocupar el mínim espai de carrer (que n'abaratia el cost), no hi havia edificis gaire remarcables a part de les esglésies i les cases de pagès més importants. Era doncs un petit nucli rural amb una curiositat: les aigües termals.

2) Construcció de la carretera i arribada del ferrocarril:

A la segona meitat del segle XIX la situació geogràfica de La Garriga com a lloc de pas entre Barcelona i Vic li va permetre beneficiar-se de les noves infraestructures de comunicació fruit de la industrialització. Aquestes infraestructures són la carretera (damunt de l'antic camí romà) i, molt més important, el ferrocarril que va ser un element decisiu en tots els canvis que es van succeir a La Garriga a partir d'aquell moment.

Aquestes obres són conseqüència del procés conegut com a "revolució industrial" que tingué lloc, a Catalunya, durant el segle XIX i que va significar un canvi molt profund en les estructures econòmiques, socials i polítiques del nostre país.

Juntament amb la nova indústria aparegué una nova classe dominant: la burgesia, enriquida gràcies al treball mecanitzat, la majoria de camperols, però, es van veure obligats a emigrar cap a les ciutats per convertir-se en mà d'obra de la creixent indústria.

El ferrocarril, les aigües termals i un clima benigne van ser els factors determinants perquè la burgesia barcelonina escollís La Garriga com a centre d'estiueig. Primer als balnearis i després construint torres on passar-s'hi totes les vacances.

La presència d'aquests estiuejants, encara que només fos a temporades, va ser un gran revulsiu per la vida del poble i va provocar un notable creixement econòmic, demogràfic i urbanístic que va durar fins a La guerra civil. Aquest creixement va estretament relacionat a la riquesa que generava aquest turisme de temporades. Així doncs, tot i que la població garriguenca continuava sent principalment agrària els barcelonins van propiciar un notable creixement del comerç, dels oficis relacionats amb la construcció i l'arribada de força gent que es dedicava al servei (minyones, masovers, jardineros, etc.). Així doncs, aquests sectors van ser els principals motors del creixement econòmic i demogràfic del poble.

El projecte de ferrocarril entre Barcelona i Camprodon estava previst des de 1844, però a causa dels problemes econòmics de l'estat i l'inestabilitat de la política espanyola del segle XIX van fer que el projecte s'endarrerís. No va ser fins l'any 1859 que es va presentar el projecte a Barcelona i el 1864 va ser aprovat. Pel que fa el recorregut de la via: partia de Granollers (on es trobava amb la via Barcelona-Girona que hi arribava des de 1854). Va arribar fins a Vic l'any 1875 i a St. Joan de les Abadesses el 1880. A La Garriga el tren passava per l'est del nucli urbà i creuava la riera i la carretera per el pont de Can Palau (viaducte dissenyat per el creador de la torre Eiffel). També es van construir un parell de petits viaductes prop de Gallicant. En relació amb la construcció de la via, l'Ajuntament va reclamar el 1864 que l'estació fos situada més a prop del nucli urbà i el 1893 es va demanar la construcció d'unes escales davant el camí (avui en dia carrer) del Figueral. També hi va haver algunes queixes, ja que les obres feien malbé alguns camins. Des dels seus inicis l'estació de La Garriga registrà un important trànsit de passatgers però no de mercaderies.

L'any 1846 es va projectar el redreçament de l'antic camí per convertir-lo en la carretera Barcelona-Vic. Aquesta carretera no va significar cap canvi urbanístic important perquè continuava passant pel mig del poble (carrer Gran) fins que se'n va desviar el traçat l'any 1928.

3) Canvis urbanístics a finals del segle XIX:

Com hem dit al capítol anterior la presència d'estiuejants va permetre un gran creixement urbanístic. Durant els últims 25 anys del segle XIX una sèrie d'intervencions van canviar l'aspecte general del poble. Cal destacar sobretot la construcció del passeig a partir de 1878, segurament l'indret més emblemàtic de La Garriga. La seva construcció fou possible gràcies a l'interès dels senyors Nualart i Rosselló, propietaris de la major part dels terrenys del sud del poble. Estaven disposats a cedir a l'ajuntament els terrenys necessaris a canvi de poder edificar en tots els terrenys entre la via i la carretera. L'Ajuntament va acceptar la proposta. El primer projecte ja preveia per al Passeig un aspecte força semblant al que té actualment: una part central de 10 metres d'amplada, amb una filera de plàtans a cada banda i dues de laterals de 5 metres, 4 de carrer i 1 de vorera. El Passeig, anomenat oficialment "paseo de la Fontana" sortia del torrent Caselles (avui dia Carrer Caselles) i arribava fins els boscos dels Rosselló i dels Nualart (el Malhivern i el bosc de can Tarrés), que és el recorregut que té avui dia, és a dir un quilòmetre. Es va començar edificant la part nord i posteriorment, ja al segle XX es va continuar expandint cap al Sud. El projecte preveia una plaça a l'extrem septentrional. Curiosament aquesta plaça no es va fer fins als anys 40 del segle passat al nord del carrer Figueral i no just on comença el passeig que hagués estat el més lògic. La causa és que es preveia la construcció d'un gran balneari que ocuparia tota aquella mançana. Aquest balneari estava projectat per el senyor Rosselló, amo dels terrenys, però això no agradava al Sr. Blancafort, amo del balneari. Finalment l'any 1899 el Sr. Rosselló va vendre els terrenys al Sr. Blancafort. Curiosament aquell any l'amo del balneari es va casar amb una Rosselló. Així doncs, aquest gran balneari no es va arribar a fer, el Blancafort va quedar sense competència important (només petites cases de banys) i el passeig s'acabava al torrent Caselles que més tard es convertiria en carrer (que tampoc estava projectat). El mateix pla també preveia l'obertura del carrer Figueral.

El 1878 T. Nualart va fer el "Proyecto de ensanche y rectificación de la población" que fou aprovat el 1879. Es tractava del segon pla fet a La Garriga que marcava com havia de ser el creixement del poble, ja que el 1877 ja s'havia aprovat un pla que enllaçava el casc urbà amb la via, a través de les mançanes que hi ha entre el Carrer Cardedeu i la via de tren. A partir del pla d'eixampla de Nualart es van aprovar altres projectes d'eixampla i millora fets pels arquitectes J. Bautista Pons (1882) i E. Fatjó (1892).

Aquests plans fets a finals del segle XIX no presentaven gaires diferències entre ells i estaven clarament inspirats en el pla Cerdà de Barcelona. Fins i tot és

possible que el propi Cerdà (que era de Centelles) hagués col·laborat en algun per demostrar que es pot aplicar un pla ortogonal a un terreny amb pendent. De tota manera no se sap del cert.

En el pla de 1882, es preveien un seguit de mançanes quadrículades limitades per unes rondes arbrades que donarien la volta a tot el poble, aquestes rondes serien la del nord (actual Carrer Farrans), la de l'est o llevant (ronda del carril), la del sud (On ara hi ha Carrer Vinyals que és l'única d'aquestes rondes que conserva, en part, l'aspecte projectat) i la de ponent (que havia de ser un Carrer paral·lel al Carrer Gran que no es va arribar a fer).

El "plan de ensanche" de 1892 no presenta gaires diferències respecte l'anterior, excepte que inclou dues mançanes més cap al nord i el sud i una renglera més a ponent i a llevant, a l'altre banda de la via.. En aquest pla també es fa un estudi força complet del municipi de La Garriga en aquella època. En l'apartat de demografia l'autor parla d'una població d'entre 3500 i 4000 persones durant els mesos d'estiu, la qual cosa vol dir que en aquella època el nombre d'habitants es doblava entre Maig i Octubre, la qual cosa demostra la importància dels estiuejants. En el pla també parla del clavegueram, l'aigua corrent i l'enllumenat de gas, serveis que llavors encara no arribaven a la major part del poble i que es van anar fent durant els primers anys del segle XX. També es fa referència al solars d'edificació de 200 metres quadrats, del preu dels lloguers i un pressupost detallat del que costaria l'aplicació del pla (expropiacions, pavimentació, etc.).

De tota manera aquests plans no es van arribar a aplicar totalment. No es van modificar els carrers existents i els nous carrers es van fer seguint antics camins o torrents, de manera que la major part dels carrers que van d'est a oest corresponen a antigues torrenteres o recs.

Entre 1875 i 1900 el creixement urbanístic del poble es pot separar en dos tipus. En primer lloc el creixement produït per els edificis destinats a ser ocupats tot l'any. Es tracta, en general, de cases entre mitgeres que acostumen a estar formades per planta baixa més un o dos pisos que eren propietat de gent de classe mitjana-baixa. Aquest tipus de creixement es va concentrar principalment cap al nord-est: a la part est del carrer Cardedeu fins al carrer Bonaire, al voltant de la carretera i també al Passeig, a la zona de la ronda sud (Carrer Vinyals) que va ser una de les primeres en ser urbanitzades i que, curiosament, a diferència de la resta, aquesta petita part no presenta l'estructura de ciutat jardí (amb cases aïllades) si no la de cases entremitgeres com a la resta del poble en aquella època.

El segon tipus de creixement és el causat per els estiuejants. Aquest es va concentrar cap al sud-est. Va començar al voltant de la via i va continuar per el

passeig. Es tracten de torres aïllades (amb jardins als voltants) de classe alta. Les més antigues (concentrades majoritàriament al voltant de la via) són d'estil eclèctic (barreja de diferents estils) mentre que les fetes els últims 15 anys del segle XIX i, sobretot, principis del XX són d'estil modernista i constitueixen el patrimoni arquitectònic més important de La Garriga.

Urbanísticament també cal destacar que durant els darrers 5 anys del segle XIX es van començar a fer algunes gestions per obrir la plaça de l'església. Aquesta intervenció, però, no va començar a ser una realitat fins els primers anys del segle XX.

En quan a equipaments, durant l'últim quart del segle XIX cal destacar que el 1879 l'Ajuntament es va traslladar a un nou edifici i es va decidir construir un nou local per les escoles al costat del nou ajuntament gràcies a una herència. El 1883 es va adquirir la finca de can Queló com a escorxador municipal i el 1887 es va concedir una biblioteca al municipi.

Aquests dos tipus de creixement dels que hem parlat anteriorment van fer que el poble quedés dividit en dues zones. La part més vella i els nous eixamples que es feien al nord van quedar com a nucli urbà. Aquesta zona era habitada tot l'any per la gent del poble, que es dedicava principalment a l'agricultura, però també al comerç, la construcció o la petita indústria que va començar a aparèixer a principis de segle. Cal destacar que en aquella època alguns garriguencs complementaven els seus ingressos llogant habitacions. Aquesta zona era més densificada i era on es desenvolupava la vida del poble.

L'altra zona estava situada al voltant de la via i el Passeig. Era molt menys densificada i molt més rica. En ella es concentraven els estiuejants que venien a passar els caps de setmana i l'estiu buscant la tranquil·litat del camp i les aigües termals. La resta de l'any només era habitada per els masovers (si en tenien).

De tota manera aquest turisme, encara que només fos de temporades va revitalitzar la vida del poble tant econòmicament com culturalment. D'una banda va permetre l'enriquiment d'alguns garriguencs: els propietaris de terrenys per urbanitzar, els que tenien negocis relacionats amb la construcció, els propietaris de banys o pensions i altres que tinguessin negocis amb els "senyors". En general els més beneficiats van ser els més rics del poble. Aquesta riquesa també va repercutir en part a la resta de la població, com per exemple els comerciants. La demanda de mà d'obra va fer que comencés un primera tongada d'immigració al poble que s'accentuaria les primeres dècades del segle vinent, de tota manera la seva importància era encara força escassa durant l'últim quart del segle XIX.

En quan a la cultura, l'entrada de les noves corrents culturals i de progrés que van començar a arribar amb el tren no va afectar la majoria de la població i

tota la vida cultural i artística del poble la duïen a terme els estiuejants i una minoria "d'il·lustrats" que sovint duïen a terme les seves activitats lluny del poble. El que si que va penetrar en bona part de la població va ser l'estil de vida de la burgesia i part dels ideals de progrés, ja que la gent del poble imitava l'estil dels estiuejants.

Com que la burgesia va escollir La Garriga com a lloc d'estiueig, en lloc d'ubicar-hi les fàbriques, no hi havia pràcticament proletariat; però tampoc va patir la emigració que afectava la majoria de poblacions rurals. Podem considerar que a partir de 1875 La Garriga va entrar en el que es coneix com a època contemporània.

4) La primera dècada del segle XX:

Un dels principals canvis urbanístics del primer terç del segle XX fou la obertura de la plaça de l'Església. La idea d'una gran plaça al centre del poble era una vella aspiració. Prova d'això és que a finals del segle XIX s'havien fet donacions amb aquesta finalitat. Per fer la plaça, però, s'havien d'enderrocar 8 cases. L'expropiació i enderrocament de totes aquestes cases no va culminar fins al 1930 quan, finalment, la plaça va adquirir el mateix tamany que té actualment. Les primeres expropiacions daten de principis del segle passat.

Una altre fet destacat de l'urbanisme fou el nomenament l'any 1906 del garriguenc Manuel Raspall i Mallol com a arquitecte municipal. Raspall és segurament l'arquitecte més important de la història del poble. Fou l'autor de moltes cases modernistes i deixà un important llegat arquitectònic a la comarca i molt especialment a La Garriga. Urbanísticament la seva empremta més important és el barri de can Noguera. Tot i que la seva importància en aquest camp és menor es tracta del principal referent durant primer terç del segle XX.

La principal obra de comunicació fou la construcció de la carretera entre Llinars i St. Llorenç s'Avall a partir de l'acord de la diputació l'any 1900.

Durant la primera dècada del segle passat no es va produir cap canvi important, si no que van continuar les tendències iniciades a partir de 1875 de forma cada cop més intensa. Així doncs van continuar apareixent torres a banda i banda de la via i al Passeig que, poc a poc, s'anava convertint en el principal centre d'estiueig. Els nous habitatges per a tot l'any es van concentrar cap a l'oest, la carretera de l'Ametlla i, seguint la carretera de Vic i el carrer Negociant, cap el nord.

Altres intervencions urbanístiques foren l'obertura, el 1904 dels actuals carrers Raspall, Blancafort i Caselles pel Sr. Blancafort en els seus terrenys entre el C/Banys, el Passeig, el C/Figueras i el balneari Blancafort. Aquesta acció impedia definitivament la construcció d'un gran balneari en aquesta zona. El

mateix any es va autoritzar la urbanització del carrer de la Mina i també data d'aquesta època el carrer St. Ramon. El 1907 són rectificades algunes parts de les zones d'eixampla per part de l'arquitecte municipal M. Raspall. El 1908 comença la urbanització del Carrer Llerona i es decideix que el Carrer Guinardó parteixi del Carrer l'Ametlla en lloc del Vinyals a causa de les dificultats que presenta aquest tram. El mateix any s'instal·la la línia telefònica.

La principal zona de nou creixement fou l'oest del Carrer Gran. D'una banda es van anar urbanitzant els voltants de la carretera de l'Ametlla i per l'altre es van anar urbanitzant diversos carrers més o menys paral·lels a la Carretera Barcelona-Vic. Els dos primers (St. Francesc i Llerona) estaven previstos als plans de finals del segle XIX, però en aquesta zona l'aplicació d'aquests plans fou molt menys rigorosa que a l'est. Aquest fet s'explica, en part, perquè la propietat de la terra era més repartida en aquest sector, mentre que a les zones urbanitzades el segle XIX els propietaris eren dos terratinents. Així els carrers est-oest continuaven seguint el recorregut dels torrents i antics camins, i en la major part continuaven carrers que, sortint de l'est, arribaven al Carrer Gran. Els nord-sud també es corresponen a antics camins i recs que creuaven els horts que hi havia a aquella zona.

Socialment no hi va haver canvis substancials sinó que van continuar les dinàmiques començades el segle passat. Va continuar l'augment demogràfic, cada cop més fort, de manera que el creixement entre 1900 i 1910 va ser d'un 22'4% la qual cosa va causar el notable creixement urbanístic del que hem parlat a l'apartat anterior.

El poble continuava sent principalment agrari. Només hi havia alguna petita fàbrica de teixits i, des de 1905, una fàbrica de rotllos de pianola que arribaria a ser una de les més importants del país. Tot i això en el moment de màxim esplendor només ocupava 35 treballadors. El turisme continuava sent un sector cada cop més important, especialment durant l'estiu, moment en que s'arribava a doblar la població. Les característiques d'aquest turisme eren les mateixes que a finals del segle XIX. Burguesia de Barcelona que buscava la tranquil·litat, el bon clima i les aigües termals per aïllar-se del brogit de la ciutat. Culturalment cal destacar l'arribada del modernisme. Aquest moviment artístic i cultural que va tenir Catalunya com a principal centre, va influir especialment a una part molt important de la burgesia que va fer possible alguns dels monuments més emblemàtics de Catalunya. A La Garriga va arribar de la mà dels estiuejants que es construïen sumptuoses torres d'aquest estil per passar-hi les vacances. Aquestes torres constitueixen el principal patrimoni arquitectònic garriguenc (cal destacar la mansana Raspall situada entre els carrers Caselles i Figueras al principi del passeig). El principal exponent del modernisme a La Garriga fou

l'arquitecte Manuel Raspall que deixa un important llegat. A part de les grans torres, molts dels edificis fets al poble seguien aquest estil. Evidentment es tracta de cases molt més senzilles.

5) La segona dècada del segle XX:

Entre 1911 i 1920 tampoc hi va haver grans canvis. D'una banda va disminuir el creixement demogràfic, que tot i així va ser d'un 12'3%, la qual cosa es tradueix en un menor desenvolupament urbanístic. Aproximadament els "límits" de la població eren el carrer Farrans al nord i el C/ Rosselló al sud. A l'est de la via estava edificada bona part de la ronda del carril, un tros de la carretera de Samalús (part més oriental) i el Carrer Carrerada. De tota manera es tractava d'unes quantes grans torres als afores de la població. A l'oest el límit era el C/ Anselm Clavé, però aquesta zona no estava del tot edificada, sino que s'anava urbanitzant poc a poc i, en aquella època, s'alternaven els habitatges amb zones d'horts i camps.

D'aquesta dècada destacarem l'arribada de l'electricitat l'any 1912, la prolongació del C/Bonaire fins al congost (avui C/ de Can Noguera) el 1914 i els projectes per construir el pont de la Doma i d'urbanitzar una barriada a la finca de Can Vilanova (al nord-est de l'estació). També es va demanar una variant de la carretera Barcelona-Vic perquè no passés pel centre del poble. Va ser durant aquesta època que el modernisme va arribar a la plenitud. La vida dels garriguencs va continuar com abans. El sector turístic, i la riquesa que generava, també continuava creixent.

6) Els anys 20:

La Garriga va iniciar la nova dècada amb la instal·lació d'enllumenat públic elèctric que substituïa el gas.

Els anys 20 el poble va conèixer l'increment demogràfic més important fins llavors. Entre 1921 i 1930 l'increment va ser d'un 28'3%. El creixement urbanístic també va ser important. Cal destacar sobretot el projecte d'urbanització del barri de Can Noguera aprovat l'any 1924. El pla d'urbanització fou obra de Raspall. Consistia en una xarxa de carrers ortogonals, i fou possible per l'interès del propietari dels terrenys (Lluís Pereres i Borrell) per urbanitzar part de la seva finca. Per primer cop el poble creixia cap a l'oest del Congost. El barri de Can Noguera, però, no va començar a ser una realitat fins més endavant.

El 1925 es va aprovar el traçat de la variant de la carretera Barcelona-Vic. El nou traçat correspon a l'actual carretera Nova. Va ser una de les obres més importants d'aquesta època. La variant, que va començar a ser una realitat a

partir de 1928, va permetre alliberar el centre de la major part del trànsit en una època en que molt poc a poc apareixien els primers vehicles a motor. Així doncs el carrer Gran va passar a ser transitat només per la gent del poble mentre la carretera nova concentrava els vehicles que feien el trajecte Barcelona-Vic i només estaven de pas.

Altres fets destacats foren la construcció, l'any 1920, del pont de la doma, del qual feia temps que se'n parlava. El 1922 s'adjudicaren les obres d'urbanització dels carrers Carrerada i Sto. Domingo. El 1925 s'alinearen els carrers Banys i Figueral, el 1926 s'enderrocà una casa al carrer Banys per ampliar el carrer de la Doma, el 1928 es van realitzar les expropiacions necessàries per fer la carretera Nova i el 1930 es fan algunes rectificacions al "plan d'ensanche" que no van afectar l'estructura general del plà, sinó retocar una mica el traçat d'alguns carrers.

El poble va continuar creixent. A l'oest fins a la nova variant. De tota manera l'espai entre aquesta i el carrer dels Banys no estava completament urbanitzat i s'anaven alternant horts i cases. Més al nord s'anava urbanitzant l'espai entre el riu, el carrer Calàbria i el carrer del Negociant (recordem que aquest carrer és un dels primitius nuclis de població del poble). A l'est va créixer la zona de can Vilanova i el Passeig es va allargar cap al sud. D'aquesta època destaquem la construcció del "Casino" que va esdevenir punt de trobada dels barcelonins que passaven les vacances a La Garriga i que continua funcionant a l'actualitat com a club particular. Pel que fa a l'arquitectura el modernisme començava a deixar pas al noucentisme, de línies més clàssiques i amb força menys importància al poble.

El creixement del poble i la presència de la burgesia va propiciar l'aparició de noves distraccions com el teatre, les sales de ball i a finals dels anys 20 les primeres projeccions cinematogràfiques. En general, però la vida dels garriguencs no havia variat excessivament.

El balanç del primer terç del segle XX va ser força positiu. Demogràficament el creixement entre 1900 i 1930 va ser d'un 68'9% passant de 1767 habitants a 3115. Els beneficis del progrés es van fer sentir tot i que en principi només van afectar una minoria, de rebot van arribar a la resta de la població que va veure relativament millorada la seva qualitat de vida gràcies a les noves infraestructures i equipaments que va portar el creixement demogràfic. Alguns exemples són la generalització de l'educació (com a molt fins als deu anys), l'arribada de l'electricitat o les noves ofertes d'oci de que he parlat al principi del paràgraf.

La majoria de la població treballava i vivia de l'agricultura, en segon lloc hi havia els negocis relacionats amb el turisme i finalment la indústria que en

aquell moment era molt poc important però que es convertiria en el sector dominant uns anys més tard.

Urbanísticament es va continuar aplicant els plans del segle XIX però de forma poc rigorosa. De tota manera va quedar bona part de l'esperit d'aquests "ensanches", especialment a la zona del Passeig i per tant no es pot parlar de creixement descontrolat o desorganitzat. Molt sovint es posaven per damunt els interessos privats als públics.

La divisió entre classes socials es feia força evident tenint en compte el tamany de La Garriga. Així doncs el sud-est va quedar com a barri d'estiueig per la classe alta barcelonina que evitava barrejar-se en la mesura possible amb la gent del poble si no era amb actitud paternalista.

7) La 2ª República:

Durant els anys de la República el creixement va alentir-se una mica, entre les intervencions urbanístiques del període destaquem l'obertura definitiva del carrer Farrans, les gestions per l'obertura del carrer Impremta i l'obertura del carrer Consell fins la ctra. de l'Ametlla, totes elles fetes el 1931. Però l'obra més important realitzada pels ajuntaments republicans fou la canalització del torrent de la Sínia. Aquest torrent creuava el centre del poble dividint-lo en dos quan plovia. Baixava des de la muntanya, creuava el pont de sota l'estació, seguia per la banda nord de l'església, creuava el carrer Banys per on actualment hi ha la biblioteca i arribava al riu pel carrer que actualment du el nom de torrent de la Sínia. Aquest recorregut encara es pot fer avui dia pels diversos carrers a que va donar lloc. El projecte per la canalització va ser aprovat el 1931. Aquest projecte va donar lloc al passeig dels Til·lers damunt on abans passava la torrentera i va afectar el carrer Cardedeu. Això juntament amb l'obertura definitiva de la plaça de l'església el 1930 va començar a configurar la imatge actual del centre del poble.

El 1932 es van fer els plans d'alineacions de can Noguera i el mateix any va començar la urbanització del nou barri. Finalment el 1934 va començar la pavimentació dels carrers Banys i Centre.

Urbanísticament no hi va haver canvis importants, en bona part per l'alentiment del creixement demogràfic i urbanístic, fruit de la crisi econòmica que va sacsejar tot el món durant els anys 30. I perquè encara no s'havien acabat de desenvolupar els plans urbanístics d'èpoques anteriors, de manera que el creixement va continuar per les mateixes zones que la dècada anterior.

La inestabilitat política que va afectar tot el període també es va fer sentir però de forma molt menys violenta que en altres indrets. La important presència de la burgesia al poble, juntament amb una important influència de l'església i

l'absència de treballadors industrials va fer que la conflictivitat social fos mínima. Destaquem la frase que digué el bisbe de Barcelona en una visita que realitzà al poble l'any 1932: "La Garriga es el vergel de mi diócesis".

8) La guerra civil:

El juliol de 1936 una part de l'exèrcit es va sublevar en armes contra el govern Republicà. El fracàs dels rebels en alguns llocs i l'èxit en d'altres donà lloc a un dels episodis més tristos de la història recent d'Espanya. La Garriga no en va restar al marge. Pocs dies després d'esclatar l'intent de cop d'estat milicians anarquistes es van fer amos del poble. L'església va ser cremada, molts objectes religiosos també van acabar a les flames i foren assassinades diverses persones espacialment vinculades a la vida parroquial. La superioritat militar dels sublevats que comptaven amb l'ajut d'Itàlia i Alemanya va decantar la balança a favor seu. A principis de 1939 l'exèrcit franquista va bombardejar La Garriga i poc temps després, l'1 de febrer de 1939 conquerien definitivament la població. Després de l'ocupació començà la repressió contra els republicans que no havien pogut o volgut fugir. Una de les primeres coses que feren els franquistes fou la reconstrucció de l'església. Durant la guerra foren col·lectivitzades la majoria de terres i indústries del poble. Destaquem també que força gent que tenia una segona residència al poble s'hi va traslladar perquè la situació a Barcelona era molt més perillosa, donant lloc a un curiós augment demogràfic entre 1936 i 1939.

9) La postguerra:

La victòria de Franco va suposar l'establiment d'una dictadura autoritària i ultraconservadora (en els seus inicis es pot parlar de règim feixista). Els primers anys van ser especialment durs i la postguerra no va acabar fins els anys 50, la principal causa va ser l'aïllament internacional al que les potències vencedores van sotmetre el règim franquista. Aquesta mesura, a més de perjudicar la població civil, va ajudar a enfortir el dictador.

A La Garriga la postguerra va reduir el creixement demogràfic. Entre 1940 i 1950 el creixement va ser del 4'1%, molt inferior que a les etapes anteriors.

Això va fer que el creixement urbanístic fos molt poc important. A mesura que avançaven els anys el desenvolupament urbanístic es va fer una mica més important. La intervenció urbanística més important dels anys 40 fou la construcció de la plaça del Castell a l'horta de can Sala (actual plaça del Silenci), completant així el que preveia el projecte del Passeig. També cal destacar la reconstrucció de l'església.

El creixement urbanístic va continuar per on es preveia abans de la guerra. Així doncs es va continuar edificant entre el carrer Banys i la carretera Nova on quedaven molts espais buits. Pel nord es va continuar edificant a banda i banda dels carrers Calàbria i Negociant en direcció Vic.

La postguerra va significar un estancament demogràfic i també econòmic. El turisme va començar a perdre la importància que tenia fins llavors, (tot i així la població es continuava doblant a l'estiu) i es va aturar el ritme de construcció. La vida política i social estava completament controlada pels partidaris de la dictadura, en bona part gràcies a la influència de l'església que va esdevenir el centre de la vida pública. La indústria encara era poc desenvolupada, només hi havia petits tallers, alguns mecanitzats. La majoria de fàbriques estaven situades als voltants de la carretera Nova, la més important era la "Oris" que a mitjans dels anys 50 ocupava 88 treballadors. Els sectors més importants ja eren, a mitjans dels 50, el tèxtil (300 treballadors repartits entre 4 fàbriques que n'ocupaven més de 30 cadascuna i diversos petits tallers) i l'ebenisteria (60 treballadors repartits en petits tallers el més gran del qual donava feina a 17), ja existia la planta embotelladora "Fournier". Cal esmentar també el sector de la construcció (60 paletes i manobres a banda de pintors, fusters, etc), el de la pell (una quarantena d'obriers), l'hostaleria (inclosos els balnearis) i el comerç. També hi havia petites indústries de sectors tant diversos com les joguines, la perfumeria, de corbates, etc. L'agricultura, que es mantenia com a primer sector, va anar retrocedint a mesura que passaven els anys fins que cap als 60 hi havia un cert equilibri entre agricultura, indústria, comerç i turisme. (Als anys 80 encara hi havia un destecable sector agrícola).

Els anys 50 va començar la recuperació econòmica que va arribar juntament amb la consolidació del franquisme gràcies a l'ajuda provinent dels EUA. El govern va començar a abandonar part dels símbols feixistes i imposar l'ultraliberalisme en el terreny econòmic. A La Garriga es va acabar la reconstrucció. Els beneficis del desenvolupament econòmic no es van notar plenament fins els anys 60. Durant els 50 va continuar l'estancament demogràfic i l'augment respecte la dècada anterior va ser d'un 17'2%, més aprop del creixement que hi havia hagut durant el primer terç del segle passat.

Urbanísticament es va continuar edificant per les mateixes zones que als 40. Els últims anys de la dècada, però va començar una nova onada de creixement que duraria tots els anys 60 i 70 i que comentarem al següent capítol. Aquest creixement anava unit a les noves indústries que es van instal·lar al poble (destaquem la SATI que en els seus inicis ocupava prop de 500 treballadors, més o menys els mateixos que tota la resta d'indústries que hi havia al poble). Aquestes indústries van començar a sortir gràcies a la bona marxa de l'economia

espanyola. La primera empremta que va deixar aquest nou creixement foren les cases del "barri de les roques blanques de can Nualart", popularment conegudes com "cases barates", construïdes a partir de 1959. Es tracta d'una petita barriada formada per un conjunt de casetes petites (només planta baixa) amb una mica de pati. Foren construïdes pel "Ministerio de la vivienda" destinades a ser ocupades per treballadors. Foren construïdes a l'oest del Congost, més o menys davant del carrer Figueral. Els terrenys foren cedits per l'Ajuntament, i no es tingué gens de cura en integrar el nou barri al poble, de manera que quedà completament aïllat del nucli urbà pel riu. Un any més tard començà la urbanització del sector del Padró a l'est de la via, enfilant-se muntanya amunt. Aquest nou barri era semblant a "les cases barates" de què hem parlat abans, però tenia una diferència fonamental, estava destinat a ser ocupat per les classes més benestants, ja fossin estiuejants de cap de setmana o empresaris i càrrecs importants de les noves empreses que s'anaven instal·lant. Aquestes primeres intervencions urbanístiques van ser un primer avís de com anirien les coses a partir de llavors.

10) Els anys 60 i 70:

Com ja hem dit, a finals dels anys 50 es va iniciar a La Garriga una nova etapa de desenvolupament sense precedents. Entre 1960 i 1970 el creixement va ser d'un 54'3%, passant de 4121 habitants a 6357. Aquest creixement fou possible gràcies a la instal·lació al poble de varies indústries que el van transformar completament de manera que, poc a poc, deixà de ser un poblet agrícola i es convertí en un poble industrial i residencial.

Durant aquest època el règim va realitzar una tímida obertura més aparent que real. Militars i falangistes van deixar lloc de forma gradual a un grup de polítics més liberals i pragmàtics, especialment en matèria econòmica. Aquests van acabar amb l'autarquia i van col·locar Espanya dins els circuits del capitalisme mundial, en ple creixement durant aquells anys, que va veure la península com un bon lloc on invertir. Aquest canvi de rumb del règim es va traduir en una etapa de creixement econòmic sense precedents a la història espanyola.

Aquest desenvolupament va ser completament desequilibrat en tots els sentits. Geogràficament es va potenciar la industrialització de Catalunya, Euskadi i Madrid sobretot, encara que també a València, Astúries i algunes ciutats de l'interior com Saragossa. A la major part del centre-sud de la península la situació no havia millorat gaire i molta gent es va veure obligada a emigrar cap a l'Europa occidental o les zones industrials i turístiques de l'estat espanyol com, per exemple, Catalunya.

A partir dels anys 50 va arribar al principat, sobretot als voltants de Barcelona, un gran onada d'immigrants procedents del sud d'Espanya per treballar a les noves indústries. A la Garriga, com ja hem explicat, aquest desenvolupament industrial i demogràfic va arribar a principis dels anys 60. El desenvolupament industrial va començar a atreure immigració i el poble va créixer com mai fins aleshores.

Aquest creixement es va situar principalment cap a can Noguera i al nord de la població, entre el riu Congost, el carrer Calàbria i la carretera Nova. En aquests indrets s'hi va concentrar la major part de la població immigrada que venia a treballar a les noves indústries. Es tracta de pisos de baixa qualitat fets sense gaire miraments. L'exemple més paradigmàtic són els anomenats "pisos del secretari" construïts al nord del nucli urbà durant aquesta dècada. Aquest fet encara es pot veure avui en dia, ja que aquestes zones continuen concentrant la major part de la població originària de fora de Catalunya. Al mateix temps que arribaven treballadors per treballar a les fàbriques també hi havia directius, executius, empresaris, etc que s'encarregaven de dirigir-les.

Aquesta gent va començar a situar-se cap a l'est de la via, a la zona de can Vilanova, urbanització del tipus ciutat jardí. Aquí es barrejaven cases de cap de setmana amb vivendes per a tot l'any. Entre els canvis socials de l'època cal destacar, entre altres, la generalització del costum de passar les vacances a la costa. També hi va ajudar la generalització dels automòbils ja que el turisme va deixar d'estar lligat al ferrocarril.

Una altra causa important de la disminució d'estiuejants va ser que els hereus de les torres tenien més dificultats per mantenir-les que els seus predecessors (eren més a repartir-se l'herència). Algunes cases d'estiueig van passar a ser ocupades tot l'any, tendència que aniria augmentant amb el temps. Aquests fets van ser els principals motius de la progressiva disminució del turisme en el decurs de la dècada; en relació amb això va començar una mala època de la indústria balneària que va quedar com a lloc per a malalts. Finalment van quedar el balneari Blancafort i, molt deteriorat, els Termes Victòria. La resta de petits balnearis i cases de banys van tancar.

Urbanísticament les principals obres foren: en primer lloc el plà d'ordenació de la finca de Can Vilanova (part inferior). Aquesta zona agafava un gran espai entre el carrer Pere Ballús i la carretera de Samalús. Es tracta d'uns terrenys amb força pendents que estaven destinats a ser ocupats per la gent més benestant del poble i gent adinerada que vingüés de fora. Amb aquesta intervenció s'accentuava la concentració de la gent més benestant a l'est mentre els immigrants que arribaven s'anaven situant a l'oest. Durant aquests anys va créixer molt tota la zona entre la carretera i el riu en forma de blocs de pisos, un

element desconegut fins llavors a La Garriga. La proliferació de pisos va permetre una major densificació que va arribar a ser important en alguns punts de la població (carretera Nova, passeig dels Til·lers, can Noguera i els "pisos del secretari" principalment). La majoria de pisos construïts durant aquesta època són de baixa qualitat i sense un criteri gaire clar apart del de construir ràpid, barat i aprofitant l'espai. El 1967 es va inaugurar la carretera N-152 (l'autovia). Aquesta infraestructura va permetre desviar la major part del trànsit que abans passava per la carretera Nova. Aquesta important obra va millorar substancialment la comunicació de La Garriga amb l'àrea barcelonina per carretera ja que evitava passar pel mig dels pobles.

Una altra intervenció urbanística important fou el pla d'ordenació del polígon industrial Congost aprovat l'any 1964. Era la primera vegada que es destinava una zona del poble per a la indústria. Fins llavors les indústries es situaven en indrets aïllats. No s'hi va començar a edificar fins molt més tard, però demostra la importància que anava adquirint la indústria al poble. El polígon estava situat entre l'Autovia, la carretera de l'Ametlla i la carretera nova. Altres llocs on hi havia indústries eren una petita zona del costat de les "cases barates" i, al nord, hi havia algunes fàbriques a la zona de Can Noguera, entre el riu i la carretera i ja més al nord una franja entre la via i la carretera on i destaca la SATI, posteriorment si instal·larien algunes empreses del ram del moble. La majoria d'empreses garriguenques eren petites o mitjanes (la més gran era la SATI) i, com ja hem dit, sobresortien principalment els dos sectors que avui dia continuen sent els més importants: El tèxtil (també la pell) i els mobles.

El fet més destacat (urbanísticament parlant) fou l'aprovació l'any 1966 del "pla general d'ordenació del terme de La Garriga" el primer pla general de tot el poble des de 1892. En el pla es deia per on i com havia de créixer La Garriga. El pla era una necessitat a causa del gran creixement demogràfic del poble i els importants canvis econòmics i socials que hi tenien lloc. L'elaboració del pla es va fer seguint les normes del "pla general d'ordenació de la província de Barcelona". Es tractava de normes genèriques que s'aplicaven igual a tota la província. Consistia bàsicament en diferenciar tipus de zona (eixample, ciutat jardí, industrial, casc antic, etc.) a cadascuna dels quals s'hi aplicaven un seguit de normes referents als tipus d'edificis que s'hi podien construir. Aquestes normes eren en general molt permissives. A La Garriga l'aplicació d'aquest pla consistia en dividir el poble en diferents tipus de zones i marcar els espais per on havia de créixer. El pla era clarament expansionista, si s'hagués arribat a edificar tot el que estava previst el poble tindria uns 30.000 habitants. El principal problema és que a causa de ser unes normes uniformes per totes les poblacions de la

província no tenia en compte les característiques pròpies de La Garriga ni anava acompanyat d'un estudi detallat de l'estructura i les necessitats de la població, sinó que es limitava a marcar una gran quantitat de sòl urbanitzable. En resum el pla deia el següent:

Marcava com a casc antic tota la zona entre el principi del carrer Negociant, la carretera Nova, el carrer Guifré i la Ronda del Carril. Els voltants del Passeig i la ronda del Carril quedaven marcats com a ciutat jardí extensiva (que és el que ja hi havia). En teoria a la zona de casc antic hi havien d'anar cases entremetgeres enganxades al carrer amb patis interiors a certa distància del carrer, la qual cosa era difícilment realitzable a la gran majoria de parcel·les. En aquesta zona les alçades anaven en funció de l'amplada dels carrers de manera que a llocs com el Passeig dels Til·lers, la carretera Nova o alguns punts de la ronda del Carril es permetien edificis de fins a 5 pisos, la qual cosa trencava l'harmonia del centre del poble i, en el cas de la carretera nova, creava una muralla d'edificis amb sortida a la carretera i una elevada densitat. A les zones de ciutat jardí s'hi podien construir vivendes aïllades. A l'hora de marcar les zones no es va tenir en compte algunes particularitats com per exemple les cases arrenclerades d'una part del Passeig que apareixien com a ciutat jardí, el contrari passava a la part nord de la ronda del Carril que apareixia com a casc antic tot i que hi havia diverses torres d'estiu. Això creava una contradicció entre la normativa i el tipus de parcel·la. També es marcava com a ciutat jardí extensiva la part més antiga de can Vilanova i com a casc antic l'espai entre el carrer Negociant i el carrer Calàbria.

La zona nord del poble estava majoritàriament marcada com a eixample, les zones d'eixample tenien unes característiques força semblants a les del casc antic, però eren zones que encara no estaven consolidades, és a dir que no estaven totalment construïdes. En aquest tipus hi quedaven incloses la part est del carrer Negociant, l'àrea entre la carretera i el riu i la zona de can Noguera que es preveia que s'allargaria fins als Pinetons. També es marcava com a eixample una petita zona entre les carreteres de l'Ametlla i Nova i el carrer Satèl·lits.

Es reservaven com a zones industrials el polígon del Congost (la part més propera a la riera), una franja al voltant de la SATI, i una altra al voltant de les "filadures Oris". També deixava com a zona per a petita indústria i tallers tota la zona que queda entre les cases del barri de les roques blanques i la zona esportiva que es preveia al sud de can Noguera, més o menys al mateix lloc que l'actual. Aquesta zona esportiva era l'únic equipament que preveia el pla. Sobre aquesta zona industrial cal dir que no va ser feta amb gaire encert ja que quedava en un espai on hagués estat més lògic de posar-hi una zona residencial,

tant per la proximitat al nucli urbà, als equipaments com perquè separava les cases barates i Can Noguera, en canvi la zona per a petites indústries es podria haver situat al sud-oest, una zona més apartada i amb millors comunicacions. El problema és que el sòl residencial es ven més car que l'industrial i mentre la zona de l'oest del riu estava formada per petites propietats els amos de les quals no tenien gaire interès en urbanitzar-les al sud-oest la propietat estava menys repartida, per la qual cosa les pressions van fer que passessin per davant els interessos privats que els públics.

Tal i com ja he esmentat es destinava per a ús residencial tot el que avui és el barri de ca n'Illa, s'hi alternava el residencial semiintensiu amb una zona de ciutat jardí semiextensiva que l'envoltava. Es tractava d'aconseguir una zona amb una densitat mitjana.

Finalment es situaven al voltant del poble diverses zones de ciutat jardí. La més gran estava situada a l'est. Incloua tota la zona de can Vilanova, can Poi i el Padró. A més es preveia una carretera que sortint d'una rotonda situada davant de can Tarrés aniria a trobar la carretera de Samalús aproximadament al carrer Prades (a l'extrem del que avui és el poble). Aquesta carretera es menjava el tros final del Passeig i passava pel mig del Malhivern, la qual cosa demostra que els autors del pla coneixien molt superficialment el poble. Tot el que quedava entre aquesta carretera i la via estava destinat a ciutat jardí. A l'oest també es destinaven diverses zones a ciutat jardí. La més meridional anava situada al triangle que formen la carretera Nova, la carretera de l'Ametlla i el riu Congost. A l'altra banda de l'autovia també es preveia edificar muntanya amunt. Es tracta d'un terreny amb molt pendent limitat per la N-152, poc apte per a l'ús residencial. Tirant cap al nord es preveia una franja de ciutat jardí a banda i banda de l'autovia (en aquella època no es preveia el trànsit que arribaria a tenir uns anys més tard). Aquesta franja estava limitada a l'est per la zona destinada a les petites indústries. A la part occidental la zona residencial s'alternava amb el cementiri i alguna zona verda. La ciutat jardí s'allargava fins a una rotonda allà on s'ajunten la carretera amb l'autovia. L'espai entre l'autovia i l'àrea industrial del nord també era ocupada per ciutat jardí.

El pla destinava per a zones verdes i de reserva forestal petites zones al voltant de la població. El nucli urbà estava envoltat per zones "rurals" sense especificar.

El pla va suposar un impuls al que ja hem dit abans i va marcar el desenvolupament del poble fins als anys 80. Entre els seus efectes cal destacar una notable densificació del centre i el nord-oest del poble amb l'aparició de blocs de pisos fets, en la major part, sense gaire encert arquitectònic que en alguns casos van suposar la destrucció d'edificis emblemàtics del poble com per

exemple el "cèntric club" al passeig dels Til·lers. Els pisos de més qualitat van ser els de més al centre, on s'hi va instal·lar gent de classe mitjana-baixa. Els de situats a la perifèria eren de menys qualitat i van acollir la major part dels immigrants que venien a treballar a les indústries garriguenques, la qual cosa no va ajudar la integració d'aquesta gent al poble. Mentre cap a l'est s'anava consolidant una zona residencial on s'instal·laven els més beneficiats del creixement econòmic de l'època.

La millora de les comunicacions (l'autovia, millores al ferrocarril, etc) van apropar La Garriga a Barcelona i l'àrea metropolitana, la qual cosa va fer que vingués a viure a La Garriga gent que treballava a Barcelona o la seva àrea d'influència més propera. Aquest fet aniria guanyant importància amb el temps fins a ser, a l'actualitat, una característica important de la població garriguenca.

Durant la primera meitat de la dècada dels 70 la situació no va variar gaire i es va mantenir un important creixement demogràfic (va ser d'un 21'5% entre 1970 i 1975) i va continuar la tendència que hi havia hagut fins aleshores. Es van continuar construint blocs de pisos a les zones que el pla marcava com casc antic o eixample i casetes a l'est de la via, camí de Samalús.

Durant els 70 es va potenciar el poble com a ciutat residencial, fruit d'això van ser els plans parcials d'ordenació de la zona de can Vilanova en direcció est i de la de can Poi del Bosc també a l'est de la via fets els anys 1973 i 1974 respectivament.

El 1970, però, ja s'havia aprovat el pla parcial d'ordenació dels Tremolencs, on es pretenia construir una urbanització a imatge de les que es feien a l'Ametlla, al voltant del projectat col·legi ALPE. S'hi van anar construint vivendes aïllades. De tota manera no va tenir l'èxit esperat i no va créixer. És l'única urbanització d'aquest tipus que hi ha a la Garriga, la qual cosa ha impedit que passés com a alguns pobles del voltant (l'Ametlla, Bigues, etc) on van proliferar les urbanitzacions apartades del nucli urbà, fet que dificulta enormement la cohesió del poble.

El creixement industrial es va anar portant cap al sud amb una altre pla parcial que aquest cop afectava la finca Gómez, entre el riu i l'autovia. Aquest polígon es va desenvolupar ràpidament a causa de les bones comunicacions que té amb la N-152.

La intervenció urbanística més important de la dècada dins el casc històric fou l'obertura de la plaça de can Dachs allà on hi havia hagut l'antiga casa del mateix nom enderrocada a finals dels 60. Aquesta plaça no estava prevista a cap pla i va acabar de configurar l'aspecte que té avui el centre del poble.

A partir de 1976 el creixement demogràfic va disminuir a causa del descens

de la immigració. La causa d'aquest descens es troba en la crisi del petroli que va afectar el món occidental. En conjunt el creixement entre 1976 i 1979 va ser d'un 9'1%, molt per sota del creixement de l'etapa anterior. Aquest fet va marcar un punt d'inflexió en l'evolució política, social, econòmica i urbanística del poble, ja que durant aquella època tingué lloc la transició del règim franquista a la monarquia constitucional. Durant la segona meitat de la dècada dels 70 va continuar la situació que ja hem explicat anteriorment.

11) La democràcia i el pla de 1986:

Ja hem vist al final del capítol anterior com havia estat l'evolució de la Garriga els últims anys de la dècada dels 70. La situació del poble a principis dels anys 80 està perfectament explicada al llibre "La Garriga, aproximació sociològica" de Joan Costa (veure bibliografia).

Tot el seguit de canvis que hem anunciat al final del darrer capítol (destaquem el canvi de dinàmica demogràfica i un nou règim polític basat en la participació ciutadana) van fer que es plantegés la necessitat d'una nova manera d'entendre el desenvolupament del poble, en que els criteris qualitius i de major adaptació al lloc passessin davant dels quantitius. El nou Ajuntament democràtic va facilitar aquest canvi. Per aconseguir que la Garriga tingués un desenvolupament més equilibrat era necessari l'elaboració d'un nou pla general ja que l'anterior, tal com hem dit anteriorment, no s'adequava a la població i es basava en un creixement força descontrolat i dispers.

El nou pla, per tant, va néixer amb un filosofia oposada a l'anterior. Va ser un pla clarament restrictiu en quant al creixement, s'intentava reduir les zones urbanitzables i posava especial atenció en la protecció dels voltants del poble. Una altra diferència important respecte l'anterior és que el de 1986 va ser pensat exclusivament per la Garriga, i no es limitava únicament a posar sobre el plànol el que marcava el pla provincial. En això s'assembla més als que es van fer a finals del segle XIX. A més, igual que el de 1892, anava acompanyat d'un estudi sobre les necessitats de la població. En definitiva, una altra manera d'entendre el creixement i desenvolupament urbà del poble.

En el pla hi ha marcats bàsicament tres tipus de zones: urbanes, urbanitzables i no urbanitzables.

La part marcada com a sòl urbà agafa les zones total o parcialment consolidades. Per aquests llocs hauria de començar l'expansió del poble. Hi entraria tota la zona ja consolidada més altres, marcades com a urbanitzables a l'anterior pla i on s'estava a punt d'iniciar la urbanització (ja se n'havien aprovat els plans parcials). En aquest grup entrarien les zones de can Vilanova i can Poi a l'est, els Tremolencs a l'Oest i el que actualment és ca n'Illa. Sobre l'ús

residencial d'aquest última zona ja hem dit en comentar l'anterior pla que queda molt apartada del poble i que hagués estat més lògic començar edificant l'espai que queda entre el riu i la autovia. Al moment de fer el pla ja no es va poder tirar endarrera. Finalment també entraven en aquest bloc els diversos polígons industrials marcats als anteriors plans. Segons el pla aquesta zona havia d'absorbir la major part de nous garriguencs.

El sòl urbanitzable estava dividit en dos tipus. El programat (SUP) i el no programat (SUNP). Del primer tipus era tota l'àrea entre l'autovia i el riu que encara no estava edificada, amb l'excepció d'una petita zona al nord dels Pinetons que quedava com a SUNP. A part d'aquestes hi havia dues zones més marcades com a SUNP, aquestes però, a l'est de la via del tren. La primera era la de Sta. Margarida i ocupava l'espai entre el Padró i el parc natural el Montseny. La segona estava situada al sud de can Vilanova, fins al bosc del Malhivern, totes aquestes zones apareixien com a urbanitzables al pla del 1966. La diferència entre els diferents tipus de sòl es trobava en l'ordre d'execució. Al sòl urbà s'hi podria construir immediatament, al SUP tant bon punt s'aproveïssin els plans parcials i al SUNP quan la resta de sòl s'hagués exhaurit. Aquest esglaonament permetria un desenvolupament més controlat del poble ja que impediria la dispersió que s'havia produït els darrers anys.

La resta del terme municipal era considerat sòl no urbanitzable (SNU), és a dir que no s'hi podia construir. El SNU quedava dividit en quatre tipus diferents. En primer lloc hi havia les zones protegides del parc natural del Montseny (que abarca la major part del nord-est del terme municipal), de les roques blanques-els Tremolencs (a l'oest del nucli urbà) i del Moncau (a l'extrem nord-occidental). Amb aquesta catalogació s'impedia la proliferació d'urbanitzacions al nord del poble i es protegien els principals espais naturals de la Garriga. Dins del SNU es destinaven dues àrees per reserva forestal, una a l'est i l'altra a l'oest. La primera estava situada entre la Doma i els Tremolencs i la segona entre el Padró i la zona protegida del Montseny, més o menys enfront de l'altra. També era no urbanitzable la finca de can Rector, catalogada com a verd privat. La resta del terme municipal restava destinat a l'agricultura sota la denominació de "sòl rústic d'interès agrícola".

A banda del plànol on es marcaven aquestes zones el pla també contenia altres elements amb tanta o més importància. Les ordenances on es definien els paràmetres d'edificabilitat a cada indret del poble i el plànol de parcel·lari on es plasmaven gràficament. Aquests dos elements tenen força importància ja que són els que marquen concretament l'aspecte del poble i aclareixen els dubtes d'interpretació. Aquí es on trobem el canvi més gran respecte el pla del 66, ja que en el nou aquestes normes eren exclusives per la Garriga (a l'altra les

normes eren iguals per tots els pobles de la província) i, a més, a l'anterior no hi havia plànol de parcel·lari (conseqüència de l'absència d'una normativa específica). Una de les conseqüències d'això és un major respecte per les tipologies existents. Com que la normativa estava pensada pel poble s'adequava molt més a les necessitats de la Garriga. Finalment el pla incloïa la memòria on s'estudiaven les possibilitats i necessitats del municipi. També es tenia en compte la protecció i conservació del patrimoni.

12) La Garriga els darrers 20 anys:

Ja hem comentat que a partir de finals dels anys 70 va començar a la Garriga cert estancament de la població fruit de la fi de l'aturada de l'immigració que va arribar les dècades anteriors. Així doncs recordem que entre 1975 i 1980 la població garriguenca va créixer un 9'1% (molt per sota del 21'5 que hi va haver del 1970 al 75). A la dècada dels 80 el creixement va ser d'un 15'5% és a dir aproximadament la meitat del que hi havia hagut la dècada anterior. El 1995 la població garriguenca era de 10.232 habitants (la qual cosa significa un augment del 7'6% respecte 1990), i ha continuat creixent fins que a l'actualitat ratlla els 12000 habitants. El creixement que hi ha hagut tant durant els 80 com els 90 no ha estat únicament vegetatiu, sinó el contrari, ja que durant aquest període ha baixat molt la natalitat i s'ha produït un notable envelliment de la població. La causa més important ha continuat sent la immigració que s'ha anat establint al poble a partir dels anys 80. Els nous immigrants, però, arriben en una situació molt diferent que els vinguts durant el franquisme.

Les causes d'aquesta nova "onada" d'immigrants cal buscar-les novament a Barcelona. A finals dels anys 70 la ciutat va arribar tenir el màxim d'habitants en tota la seva història, però també va arribar al límit de la saturació. A partir d'aleshores Barcelona ha anat perdent habitants. Entre les causes d'aquest buidatge cal destacar les dificultats per trobar un habitatge, la millora de les comunicacions metropolitanes, que afevoeixen els desplaçaments cap als municipis de la corona metropolitana i la recerca de qualitat de vida, ja que actualment es prefereix la tranquil·litat dels pobles a les aglomeracions urbanes. Hi ajuda bastant el preu dels habitatges, ja que pel mateix preu d'un pis a Barcelona poden trobar una caseta amb jardí (al més pur estil americà) a la Garriga. La gent que deixa Barcelona s'instal·la als pobles de l'àrea metropolitana, però la major part continua treballant a la ciutat, o si més no fora de la Garriga. D'aquesta manera s'ha anat configurant a la Garriga un important grup de persones que treballa fora del poble. Aquest element ha fet que últimament la tendència hagi estat l'especialització de la Garriga com a

centre residencial; tot i així el poble continua tenint un important sector industrial i, sobretot, de serveis.

La immigració provinent del buidatge de Barcelona es caracteritza generalment per un nivell econòmic superior al de la mitjana del poble. La demanda de vivendes ha elevat el preu dels habitatges a la Garriga, la qual cosa dificulta als joves independitzar-se. La ubicació d'aquests nous garriguencs dins el poble és més dispersa que la dels immigrants que arribaven entre els anys 60 i 70, la qual cosa afavoreix en certa manera la seva integració. El reflex urbanístic més característic d'aquest creixement és el barri de ca n'Illa.

Els darrers anys ha començat un fenomen que segurament tindrà gran importància en un futur proper. Es tracta de la immigració provinent del tercer món (especialment del Marroc) conseqüència de les creixents desigualtats entre el nord i el sud. A diferència dels vinguts de Barcelona aquests immigrants arriben sense feina ni diners per intentar guanyar-se la vida treballant del que calgui, sovint en situacions precàries que ratllen l'explotació. La semiclandestinitat d'aquest moviment de persones fa difícil saber-ne la magnitud. La majoria d'aquests immigrants s'instal·len més o menys a la mateixa zona que els immigrants que van arribar la dècada dels 60 i 70 (és a dir el nord-est del poble), als pisos que han deixat els antics immigrants que es desplacen a altres zones del poble, o també en cases velles mig abandonades del centre del poble. Cal destacar que en termes quantitius aquest moviment té poca importància dins al conjunt de la població, però no hi ha dubte que tindrà una notable influència en el futur. Des de l'urbanisme cal treballar per facilitar la integració d'aquesta gent no repetint els errors del passat, evitant guetos o zones especialment degradades dins el poble.

Durant les darreres dues dècades el creixement urbanístic de la Garriga ha estat de dos tipus diferents. En primer lloc s'han densificat les zones ja edificades. Moltes cases d'estiueig s'han convertit en primeres residències; d'aquestes una part s'han dividit en varies vivendes. Antigues cases del centre del poble s'han convertit en pisos, s'han anat exhaurint els terrenys encara buits i s'han acabat de consolidar totes les zones. L'expansió del poble s'ha centrat principalment en dos indrets: en primer lloc s'ha acabat d'edificar tota la part de can Poi, seguint els plans anteriors a 1986. La segona zona ha estat la de can Illa on s'han de separar dues zones. A la meitat més propera a la carretera ha sorgit un barri format per petites cases de planta baixa més pis envoltades de jardí i recentment alguns petits blocs de pisos. A la meitat occidental s'hi ha format una zona industrial. Entre els dos sectors hi ha una petita franja per espai verd i

equipaments on s'ha construït una pista poliesportiva, un institut, una escola i una esplanada on ha d'anar un parc.

En aquestes dues darreres zones s'hi ha concentrat bona part de la gent vinguda de Barcelona. En general els instal·lats a la part est tenen un nivell econòmic més alt que els de can Illa on el nivell econòmic és més semblant a la mitjana del poble. Tant a una zona com a l'altra el nivell cultural és força alt.

Destaquem també que dins el poble també hi ha moviment. La gent del poble que aconsegueix cert nivell econòmic tendeix a marxar dels pisos i les zones més densificades per construir-se o comprar cases a la recerca de millor qualitat de vida, hi ajuden les hipoteques.

Els pisos son ocupats per nouvinguts, o gent jove, amb un nivell econòmic generalment més baix que els que l'han deixat.

Avui en dia la societat garriguenca no ha variat massa de la que descrivia Joan Costa a principis dels anys 80. Les dues comunitats de què parlava (els immigrants de fora de Catalunya i la gent que ja vivia al poble abans de la guerra) han anat convergint però continuen existint. De tota manera, tal com es diu al llibre, aquest procés requereix cert temps. L'anomenada classe mitjana ha crescut els darrers anys, però és un terme massa genèric per descriure la població garriguenca.

Podem classificar els garriguencs per l'origen:

Els que provenen de la gent que ja vivia al poble abans de la guerra civil, viuen majoritàriament al centre, o més ben dit, a les zones ja edificades a finals dels 50. Aquest grup es caracteritza per una mitjana d'edat relativament alta i un nivell socioeconòmic molt variat.

El segon grup el formarien les persones que van venir durant la dècada dels 60 i 70 provinents de fora de Catalunya. Com ja hem dit en capítols anteriors es van concentrar majoritàriament al nord-oest est del poble, al barri de can Noguera i a la carretera nova. La mitjana d'edat i el nivell socioeconòmic son generalment inferiors als de l'anterior grup. La integració d'aquest grup ha estat difícil per diversos motius: la gran quantitat arribada en poc temps i concentrada en indrets determinats ha estat cabdal. S'hi afegixen el fet de provenir d'una cultura i àmbit lingüístic diferents i tenir un nivell socioeconòmic semblant. No cal oblidar que durant el franquisme a la escola Puig-graciós hi estudiaven quasi exclusivament els fills dels immigrants que no podien pagar una escola privada.

El tercer grup el formen els vinguts de Barcelona durant els darrers 20 anys. S'han instal·lat majoritàriament a can Illa i a la zona de can Vilanova i el Padró. Tal com ja hem dit el seu nivell socioeconòmic és, en general, més alt que

el dels altres grups, es tracta de població més aviat jove. La seva integració al poble és més fàcil ja que no venen amb tanta quantitat, estan més dispersos per tot el poble i provenen del mateix àmbit cultural.

El darrer grup, més petit que els anteriors el formen els immigrants arribats des del tercer món durant l'última dècada. En general viuen als edificis més deteriorats del poble i formen el grup més pobre de La Garriga.

Aquests grups que hem descrit no són comunitats tancades o aïllades. Per exemple, són força habituals els matrimonis entre gent de diferent origen. A més al final el que determina la integració al poble és la voluntat de cada un, tot i que la societat és un condicionant molt important. Els immigrants marroquins són els que troben més dificultats a causa de la poca voluntat que hi posen, sobretot, els receptors. Entre els altres grups hi ha, en general, voluntat d'integració (que no s'ha de confondre amb la pèrdua de les pròpies arrels). En aquest apartat cal esmentar l'actual situació de l'ensenyament que ha variat molt respecte a la que hi havia a finals dels 70 en què a cada escola hi anava un determinat tipus d'alumnat. Hi ha tingut una importància cabdal la millora de la qualitat de l'ensenyament públic, que ha deixat de ser el lloc on hi anaven únicament els que no podien pagar una escola privada i actualment s'hi pot trobar gent de qualsevol condició social. L'aparició de dues noves escoles públiques (de fet tres, però la nova escola de ca n'Illa encara té una vida massa curta per incloure-la aquí) ha ajudat a que aquest tipus d'ensenyament sigui majoritari al poble. El mateix ha passat amb els instituts. Així doncs durant els darrers 20 anys l'ensenyament ha deixat de ser un dels elements que més ajudaven a la segregació social i s'ha convertit en punt de trobada d'aquestes comunitats.

13) La Garriga del futur: La revisió del PGOU.

Ja hem repassat a l'anterior capítol les principals tendències actuals i els resultats del pla de 1984. Els darrers anys s'ha anat exhaurint el sòl que a l'anterior pla es considerava urbà, tot i així encara queden diversos sectors que no s'han urbanitzat principalment a causa de la dificultat en posar d'acord els diferents propietaris. Per tant s'haurien de començar a desenvolupar les zones senyalades com a urbanitzables al pla del 84. La llei marca que els plans generals s'han de revisar cada 8 anys i el de la Garriga en duia 16 sense que s'en fes cap revisió, de manera que en alguns aspectes, si més no legals, el pla quedava desferrat. A això s'hi ha d'afegir certa demanda de la ciutadania perquè s'abordes el tema del desenvolupament del poble tenint en compte la nova demanda d'habitatges provinent de Barcelona i la seva primera corona metropolitana. També cal destacar el fet de que actualment ja no queda sòl industrial.

Les propostes que es fan al pla han estat elaborades seguint els criteris següents:

En primer lloc els autors del pla es proposen mantenir i potenciar el model de població compacta que existeix actualment, enfront a la dispersió que hi ha a algunes poblacions veïnes, tot buscant l'equilibri entre el sòl urbà i el rústic. També s'intenta potenciar les activitats econòmiques.

En quan als espais naturals el pla es proposa els següents objectius:

- Preservació de l'espai rural enfront la pressió urbana, a partir de la definició del model d'ordenació territorial.
- Control rigorós de les activitats, instal·lacions i construccions.
- Regulació de les edificacions i condicions d'emplaçament.
- Mecanismes d'intervenció en el sòl no urbanitzable.
- Protecció del sòl agrari i forestal, com a recurs limitat i no reproduïble.
- Manteniment i millora de la xarxa de camins rurals del municipi com elements vertebradors del territori.

Dins el sòl no urbanitzable es distingeixen dos tipus de zones, força semblants a les que marcava l'anterior pla, segons l'ús a que es destina el sòl. En primer lloc trobem l'anomenat sòl agrícola, situat majoritàriament a la zona sud del poble (més apte per l'agricultura). Aquests terrenys queden destinats a l'agricultura i només s'hi admeten construccions relacionades amb l'explotació agrícola de la finca.

La segona zona correspon al sòl forestal. Dins aquesta zona trobem, entre d'altres, la part del parc natural del Montseny. Aquest tipus de sòl queda destinat a ser ocupat per els boscos que ja hi ha, però s'hi toleren les explotacions ja existents. No s'hi poden fer, en principi, noves edificacions.

A més el pla diu que qualsevol intervenció dins el sòl no urbanitzable s'ha de fer mitjançant un pla especial. Les intervencions han de tenir com a objectiu la millora i protecció del medi ambient.

En quan al nucli ja consolidat, el pla proposa mantenir-ne la morfologia actual, millorant alguns aspectes amb les anomenades unitats d'actuació en que s'intenta solucionar problemes concrets que presenten algunes parts del sòl urbà.

Com a novetats el pla proposa crear dos "eixos cívics". El primer estarà articulad al voltant de les ribes del Congost, on es proposa la creació d'un passeig per recuperar el riu com a eix vertebrador i zona d'esbarjo i d'aquesta manera

deixi de ser una barrera. Amb aquesta intenció també es proposa la construcció de 4 nous ponts al llarg del recorregut del riu pel terme municipal. L'eix est-oest ha de lligar el centre històric amb la zona esportiva de can Noguera. Aquest eix s'ha de reforçar amb un seguit d'equipaments, entre els quals destaquen la biblioteca, el futur parc de la Sínia i el centre cívic que es preveu situar a l'antiga fàbrica de can Luna. Aquests equipaments responen a reitrades demandes de la societat des de fa uns quants anys.

Un altre dels objectius que persegueix el pla es la conversió de la carretera Nova en una via urbana que integri les diferents parts del poble, tot desviant el trànsit cap a una variant que es situaria a l'oest de l'actual, molt a prop del riu.

El pla preveu 7 zones d'expansió, la major part de les quals corresponen al sòl urbanitzable senyalat a l'anterior pla amb algunes modificacions. Les diferents zones són, de nord a sud:

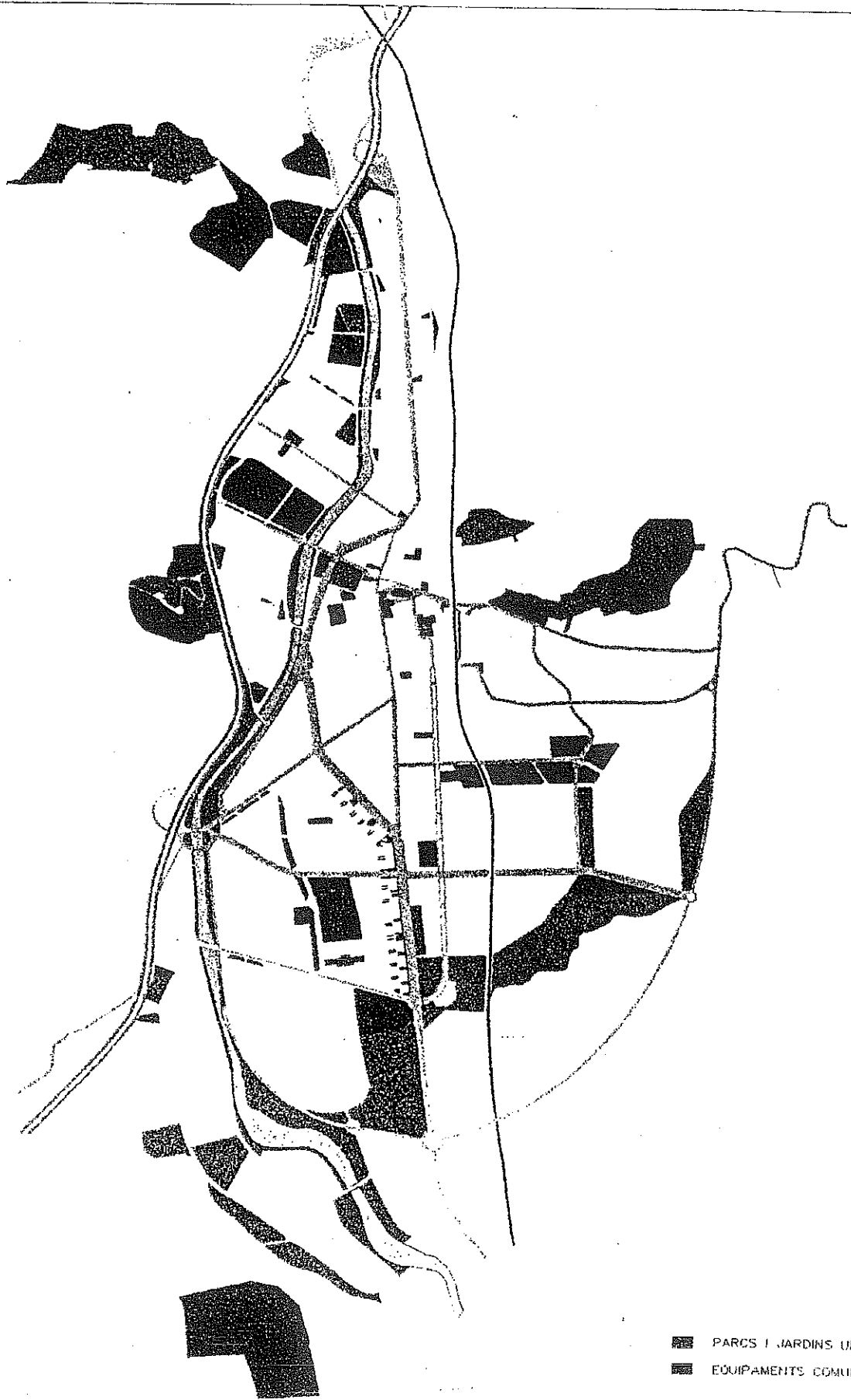
- Can Borrell: Situat a la confluència entre el Congost i l'autovia, segons els autors del pla pretenent unir els Tremolencs amb la resta de la trama urbana del poble, consolidant la zona que queda entre el barri de Querol, Can Noguera i els tremolencs.
- La Doma: Aquest sector que compren tota la zona que queda entre la riera i l'autovia al sud de can Noguera representa l'expensió natural del poble. Les propostes que fan els autors del pla es basen en completar la trama urbana d'aquesta zona, completar la zona esportiva per potenciar "l'eix cívic est-oest" amb la cessió de zones per equipaments i la construcció d'un nou pont entre el de can Noguera i el de la Doma i aconseguir la cessió dels terrenys propers al riu per fer-hi el futur passeig. També es preveu la desaparició de la zona industrial que passarà a ser sòl residencial.
- Can Vilanova i Can Poi: Es tracta de completar aquest sector del poble. En els dos sectors es preveu la cessió d'importantes zones de verd per mantenir el torrent de la Mesquita com a zona de reserva forestal. Els autors del pla també proposen que a aquestes zones s'hi instal·lin alguns equipaments relacionats amb la natura.
- Can Violí: És la zona de creixement més gran. Està situada al sud de l'avinguda Onze de Setembre i arriba fins al Malhivern (que queda integrat dins aquesta zona com a tros de zona verda que han de cedir els propietaris perquè el sector sigui urbanitzable). Tanmateix s'interromp la continuïtat entre el bosc i la zona agrària. El nou barri està format per una trama ortogonal articulada al voltant del carrer Guifré, que es prolongarà fins a enllaçar amb la carretera de Samalús a l'extrem oriental del poble, i un gran passeig que anirà de l'escola Tagamanent fins a la bòbila de Malhivern. En principi el barri tindrà unes característiques semblants al de Ca n'Illa. S'hi combinaran diferents tipus de tipologies: vivendes

aïllades, cases en renglera i petits blocs de pisos, que donaran al lloc una densitat mitjana-baixa.

- Can Tarrés: Situat als voltants de la masia de can Tarrés, des del final de Ca n'Illa fins a "Can Tamayo" i entra la carretera i el riu. Aquesta zona rep al pla la qualificació de "sòl industrial-residencial", és a dir que s'hi combinaran zones residencials amb zones per a ús industrial (fet difícilment justificable). En aquest sector també es preveu seguir un sistema ortogonal a partir de la prolongació dels carrers del barri de Ca n'Illa. La zona residencial quedarà just darrera la masia, entre aquesta i l'avinguda del Mil·lenari. La part més propera al riu serà ocupat per petites i mitjanes indústries, amb aquest sòl es preveu substituir la zona industrial de la doma.
- Ampliació Congost: Tal com diu el seu nom aquesta intervenció consisteix bàsicament en ampliar el polígon industrial Congost, Aquesta ampliació allarga el polígon fins a la depuradora i li dona més profunditat. El polígon queda voltat per diverses zones verdes per tal d'evitar que la zona industrial quedi al costat del sòl no urbanitzable.

Com veiem, en aquest aspecte, el nou pla es limita a desenvolupar les zones urbanitzables del pla de 1984. Cal dir que un element important amb el qual s'han trobat els autors del pla és la nova llei del sòl, vigent des de fa pocs anys. A l'anterior es deia que tot sòl és no urbanitzable a menys que es digui el contrari, mentre que a la nova es diu el contrari, és a dir que tot sòl és urbanitzable a menys que s'indiqui el contrari. Amb això s'afavoreix l'especulació i s'impedeix el que a l'anterior pla s'anomenava sòl urbanitzable no programat. És a dir que es fa més difícil aconseguir el creixement esglaonat i la protecció de l'entorn. En el plà també es proposen un seguit d'intervencions per dotar el poble de les infraestructures adients que es resumeixen en tres eixos:

- Passeig del Congost: Consisteix en la canalització del riu i el condicionament de les riberes on es preveu un passeig que vagi de nord a sud. L'objectiu és recuperar el Congost com a zona d'oci i unió de les diferents parts del poble.
 - Reconversió del tram urbà de la N-152: Consisteix en convertir la carretera Nova en una via interior amb la funció de distribuïdor entre els diferents barris, tot desviant el trànsit de pas cap a la nova variant de la que hem parlat.
 - Finalment la creació de "l'eix cívic urbà" que ja hem comentat abans. Aquest eix lligarà un seguit d'equipaments públics des de l'actual estació fins a La Doma.
- Altres intervencions que proposa el PGOU són: Millora de les connexions amb l'Autovia i la construcció d'una variant de la carretera de Samalús que passarà pel sud del bosc del Malhivern. Respecte a la via del ferrocarril es preveu el molt probable desdoblament, però no el trasllat cap al sud de l'estació tot i considerar aquesta possibilitat.

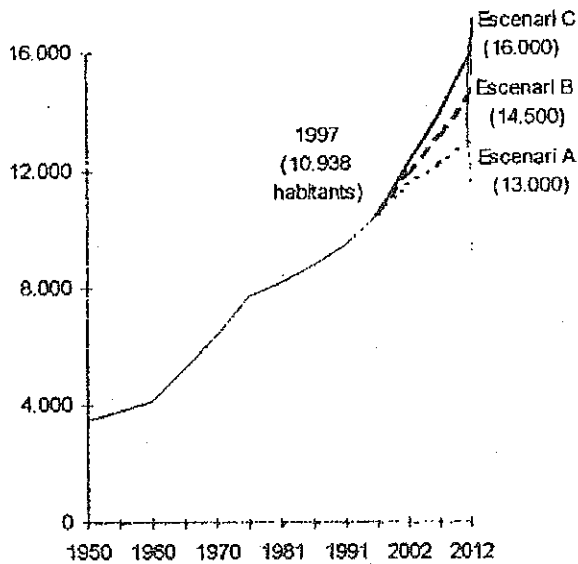
■ PARCS I JARDINS URBANS
■ EQUIPAMENTS COMUNITARIS

Tot el que hem apuntat fins ara bé determinat per les previsions demogràfiques i econòmiques que han fet els autors del pla i que podeu veure a la pàgina següent. Els autors del pla preveuen bàsicament tres possibles escenaris, segons l'evolució demogràfica i la política urbanística del municipi. En general es preveu un creixement lleugerament inferior al que s'ha estat donant els darrers anys. El resultat és que segons els autors del pla la Garriga tindrà l'any 2010 entre 13000 (en cas que el creixement sigui molt baix (podríem parlar d'estancament) i 16000 (en el cas que es compleixi la hipòtesi més optimista). Segons les dades recollides i partint de la hipòtesi que disminuirà el nombre d'habitants per habitatge s'ha calculat la necessitat de nous habitatges que se situarà entre 658 (en el cas que es produeixi un creixement mínim) i 1855 (en el cas de que es compleixi la hipòtesi més optimista).

Aquestes són en resum les propostes que fan els autors del pla. De tota manera, en el pla hi ha un seguit d'elements que s'haurien de millorar per ajudar la Garriga a ser un poble "sostenible" tant socialment com mediambientalment. El primer punt de discussió és la quantitat de sòl urbanitzable residencial que es necessitarà els propers anys. Partint de la base que el creixement demogràfic de la previsió més optimista, els autors del pla calculen que seran necessàries unes 159'52 hectàrees. Aquestes dades han estat contestades en una al·legació per un grup d'entitats cíviques garriguenques que situen en 131'4 hectàrees com a molt el sòl necessari en el cas que el poble arribés a 1700 habitants durant els pròxims 15 anys. La diferència d'hectàrees serviria per consolidar espais públics. La diferència entre els dos resultats està en què en el pla es parteix de la base que el nombre de persones per habitatge es situarà en 2'9 mentre que a la al·legació (a partir de dades del consell comarcal) han previst unes 3'15 persones per habitatge, sobre aquestes dades s'ha de tenir en compte que tot i la reducció dels nuclis familiars la Garriga té una població relativament jove, no cal oblidar que bona part dels immigrants són parelles joves en edat de formar família.

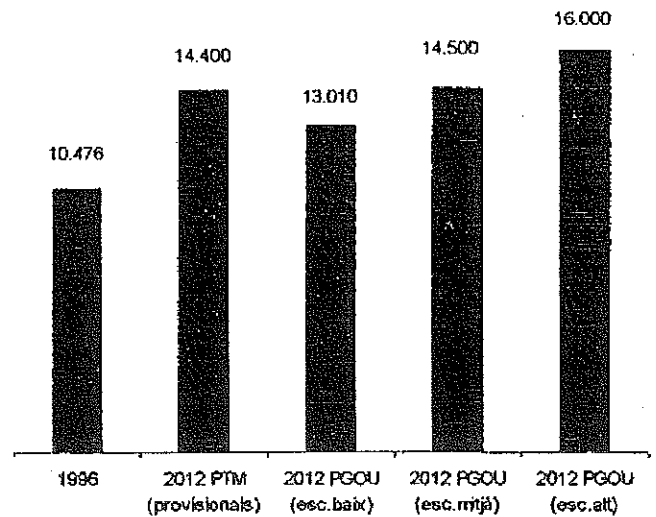
Relacionat amb això es troba a faltar al pla propostes concretes per als joves garriguencs, tant d'equipaments i lloc d'esbarjo com sobretot de vivendes a baix preu, ja que actualment força joves garriguencs (especialment els que gaudeixen de rendes més baixes) tenen dificultats per instal·lar-se a la Garriga a causa de l'alt preu dels habitatges, lleugerament més cars que a pobles del voltant. En aquest apartat no cal oblidar el probable augment de la immigració procedent del tercer món, un altre aspecte que el pla no té en compte.

Evolució de la població i perspectives a l'horitzó 2010

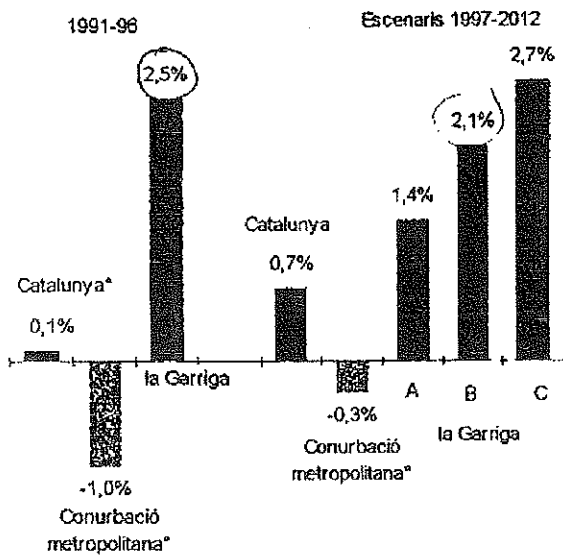
Font: Elaboració pròpia

Previsions de creixement Demogràfic de la Garriga del PGOU i del Pla territorial metropolità

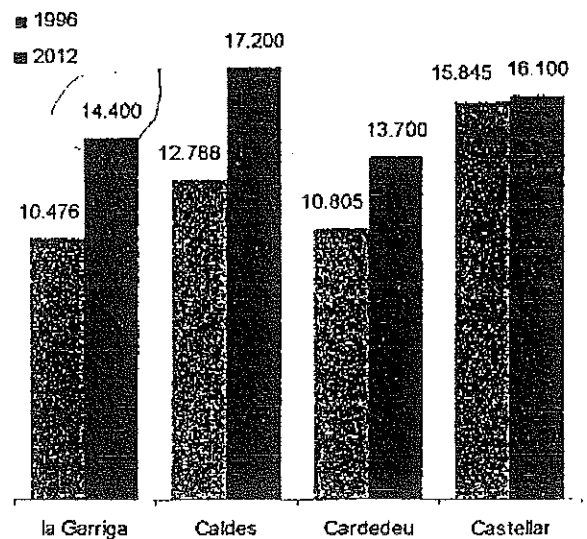
Font: Elaboració pròpia i Pla Territorial Metropolità

Previsió de creixement demogràfic a la Garriga en el context català

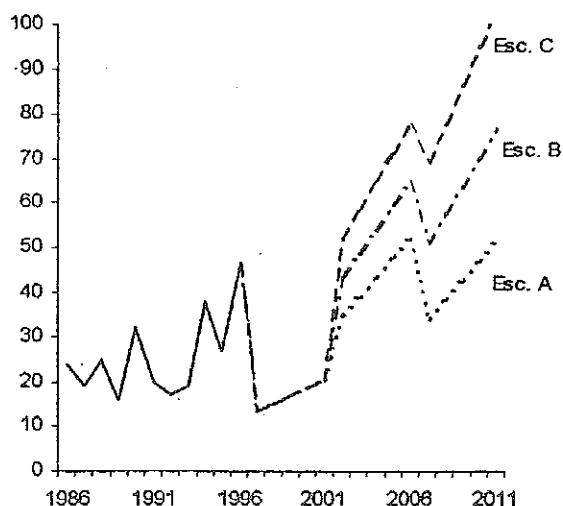
* previsió del Pla Territorial de Catalunya
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del cens de 1991 i de l'Ajuntament

El creixement demogràfic a l'horitzó 2010 en diversos municipis del Vallès segons el Pla Territorial Metropolità

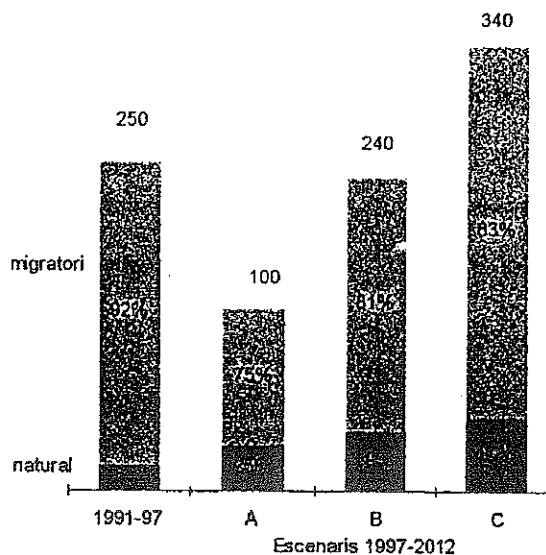
Font: Pla Territorial Metropolità

Creixement natural: Evolució recent i perspectives

Font: Elaboració pròpia

Evolució del creixement natural i migratori en els diversos escenaris

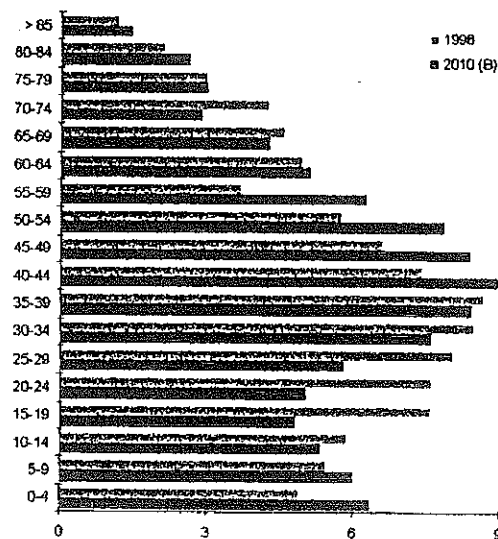
Font: Elaboració pròpia

Evolució de l'estructura d'edats en les diferents hipòtesis

	1986	1991	1997	A	B	C
població	8.713	9.444	10.938	12.500	14.500	16.000
Menors de 15 anys	22,4%	19,0%	15,8%	17%	18%	18%
De 15 a 64 anys	66,8%	66,3%	68,1%	67%	66%	68%
Més de 65 anys	12,8%	14,6%	16,1%	16%	14%	13%
Edat mitjana	32,5	36,8	38,4	41	39	38
Índex d'envelliment*	57,1%	76,9%	101,6%	92%	80%	73%
Índex de dependència**	52,7%	50,7%	46,8%	49%	47%	46%
Jovenil	33,5%	28,7%	23,2%	25%	26%	27%
Senil	19,2%	22,0%	23,6%	23%	21%	19%

Font: Elaboració pròpia

Comparació de la piràmide de 1996 i del 2010 (Escenari Intermedi)

Font: Elaboració pròpia

Previsions de creixement i necessitats de sòl residencial a l'horitzó 2010-2012

	1997	Horitzó 2012		
		A	B	C
<u>Evolució de la població</u>				
Habitants	10.938	12.500	14.500	16.000
Creixement anual acumulatiu	2,5%	0,9%	1,9%	2,6%
<u>Necessitats d'habitatge de primera residència</u>				
Habitants/habitatge	3,1	2,9	2,9	2,9
Habitatges necessaris	—	4.310	5.000	5.517
Habitatges actuals	3.537	3.537	3.537	3.537
Transformadó de 2a a 1 a residència	—	100	100	100
Reducció estoc habitatges buits	—	15	20	25
Augment de l'estoc necessari	—	658	1.343	1.855
Ritme d'increment anual del parc	100 (2)	44	90	124
<u>Evolució del parc</u>				
	1996			
Primera residència	3.428 (77,2%)	4.310 (82,8%)	5.000 (84,9%)	5.517 (86,1%)
Segona residència	380 (8,6%)	280 (5,4%)	280 (4,8%)	280 (4,4%)
Buits	632 (14,2%)	617 (11,8%)	612 (10,4%)	607 (9,5%)
Total	4.440 (100,0%)	5.207 (100,0%)	5.892 (100,0%)	6.404 (100,0%)
<u>Sòl residencial a qualificar (ha)</u>				
		66	134	186
(2) Mitjana darrers 15 anys				
Rati Habitatges/Ha		25	25	25
Rati de fridó		2,5	2,5	2,5

Apart del nombre d'hectàrees els autors de l'al·legació no estan d'acord en la qualificació d'algunes zones (concretament el bosc de Malhivern i el prat de can Tarrés) dins el sòl urbanitzable com a cessió per a espais verds municipals. Consideren que prestaran el mateix servei al poble si continuen en mans de particulars com fins ara, això permetrà aconseguir més espai per a zones verdes i equipaments que per llei hauran de cedir els propietaris dels terrenys.

Les àrees que hem mencionat abans són un "regal" que els propietaris dels terrenys (pocs en aquests casos, ja que la part sud del poble pertany a molts menys propietaris que la del nord, molt més repartida) han fet a l'ajuntament a canvi de poder edificar més tros a aquestes zones, per la qual cosa, en el cas que s'acceptés aquesta proposta hi hauria conflictes amb els propietaris. Un altre punt conflictiu del pla és la zona residencial de can Tarrés, una altra concessió al propietari (ja hem dit anteriorment que el sòl residencial és més barat que l'industrial), que farà que aparegui una petita zona residencial molt allunyada del municipi i enganxada a les indústries, la qual cosa es contradiu amb l'objectiu, que s'han marcat a l'inici del pla, d'aconseguir un model de població compacta.

Un altre aspecte del pla que s'hauria de debatre és la variant de la carretera de Samalús que està previst que passi pel sud del Malhivern, ja que es tracta d'una via molt poc transitada, el trànsit de la qual pot ser absorbit sense problemes pel carrer Guifré.

Capitol apart mereix el tracte de la zona no urbanitzable. S'han presentat algunes al·legacions amb propostes alternatives que tenen per objectiu conservar la riquesa mediambiental de La Garriga que creuen amenaçada per algunes disposicions del pla. En aquestes al·legacions es critica que el pla no compleix el que ell mateix s'havia proposat a l'inici com a objectius. El punt més conflictiu continua és la zona de can Terrés, ja que consideren que talla la continuïtat entre el Malhivern i el riu, l'últim punt de contacte entre el riu Congost i el parc del Montseny. La proposta alternativa és l'eliminació de la major part de la zona i, a canvi, concentrar la indústria a la banda occidental del riu. D'aquesta manera en un futur s'arribi a ajuntar amb el polígon de Llerona, tot creant una ruta alternativa a la N-152(a), és a dir, la carretera de Granollers; fent innecessaria la variant que proposen els autors del pla. Un altre punt conflictiu és el manteniment de l'empresa de reciclatge "Can Tamayo" a l'emplaçament actual, ja que queda aïllada al mig de terreny agrícola i no està connectada a la xarxa de sanjament d'aigua, amb les conseqüències que provoca a l'entorn. La proposta és facilitar a l'empresa el trasllat a la zona industrial per tenir agrupades les indústries i augmentar l'àrea agrícola del sud-est de la població. Tampoc estan d'acord en la cessió del Malhivern i el prat de can Terrés i es

decanten per mantenir-los com a terreny forestal privat i aconseguir així més espai per a zones verdes i equipaments. En una de les alegacions també es demana la supressió de la variant de la carretera de Samalús perquè parteix la zona de reserva agrícola del sud i la consideren la base d'una futura urbanització d'aquest sector (i per tant els autors no compleixen la idea de protegir el sòl agrícola de la pressió urbanística. Finalment en una altre alegació es demana que es deixi més espai als marges del riu i la substitució d'alguns ponts destinats als vehicles motoritzats per passeres destinades a peatons i bicicletes. Aquestes dues propostes tenen com a objectiu reduir la pressió sobre el riu per recuperar-lo com a espai d'oci (objectiu que es proposen els autors del pla).

Finalment sobre aquesta revisió cal destacar l'escassa participació que s'ha donat al poble i l'escàs ressò que ha tingut entre els garriguencs (en part a causa de les deficiències en mitjans de comunicació que pateix el municipi), que contrasta amb d'altres llocs, com per exemple Cardedeu, on des de l'ajuntament s'ha volgut saber l'opinió dels ciutadans abans d'abordar les reformes.

CONCLUSIONS:

Un cop analitzada l'evolució de la Garriga durant els últims 125 anys i basant-nos en el que ens proposàvem a l'iniciar el treball hem tret les conclusions següents: a partir de l'anàlisi del cas concret de la Garriga hem pogut comprovar com l'urbanisme és un reflex de l'evolució de la societat, i com en cada moment el model social ha anat configurant la trama urbanística del poble. Al mateix temps la planificació urbanística ha ajudat a la creació d'un determinat model de societat.

La societat garriguenca actual és el resultat de tot aquest procés, cada part del qual ha deixat la seva empremta en diferents punts del municipi.

També hem vist com una de les principals dificultats de la planificació urbanística és el fet de que es tracta de beneficiar l'interès públic, però s'actua damunt de terrenys privats. Aconseguir un equilibri entre l'interès públic i el privat és força difícil.

Durant el darrer segle a la Garriga podem distingir clarament 3 etapes diferents en el desenvolupament social i urbanístic del poble, cada una de les quals ajuda a explicar la situació actual del poble.

La primera etapa és la que va des de l'arribada del ferrocarril fins a l'esclat de la guerra civil. Està marcada per un creixement (demogràfic i econòmic) mitjà i continuat durant tot el període. Durant aquesta època es comencen a perfilar dues zones de creixement diferent:

- *Cap al sud-est (el Passeig i la ronda del Carril sorgeix una zona de segones residències per a la burgesia barcelonina que ve a passar les vacances..*
- *I cap a l'oest del nucli urbà es forma un eixample fruit del creixement vegetatiu i la mà d'obra que generava la puixança econòmica, especialment a la construcció i a algunes petites indústries.*

Aquesta primera etapa va ser tallada per la guerra civil i la llarga postguerra que va significar un període d'estancament que no es va superar fins a finals dels anys 50. A partir d'aquest moment es va iniciar una nova etapa de creixement que arribaria fins a mitjans de la dècada dels 70. Aquest creixement (demogràfic, urbanístic i econòmic) va ser força més gran i desordenat que el d'èpoques anteriors. Durant aquesta època convivia tres tipus de creixements paral·lels, complementaris i diferents.

- Cap al nord-oest i al llarg de la carretera nova es va instal·lar una important quantitat d'immigrants procedents del sud de la península. Això va generar un seguit de zones força densificades, tancades en si mateixes i aïllades del poble, la qual cosa dificultava la integració dels nousvinguts.
- Cap a l'est de la via i als Tremolencs es va concentrar la gent amb un poder adquisitiu més elevat, beneficiats pel nou desenvolupament econòmic. Això va generar un seguit de barris i urbanitzacions de vivendes aïllades també força aïllats de la resta del poble.
- Al mig queda el creixement produït pel creixement vegetatiu de la gent que ja vivia al poble i que, poc a poc va anar abandonant el camp per dedicar-se al sector serveis. Gràcies a aquest creixement es manté la cohesió del poble.

A partir de mitjans dels 70 el creixement es va alentir i es va aturar l'onada d'immigrants provinents del sud de la península, que van ser substituïts per la gent que marxa de Barcelona ciutat a la recerca de millor qualitat de vida. Aquesta nova onada d'immigrants és molt més petita que l'anterior i està formada per gent amb un nivell socioeconòmic mitjà-alt. El creixement d'aquest darrer període s'ha articulat al voltant de barri de ca n'Il·la, la densificació del centre del poble i el desenvolupament de la zona oriental del poble. S'ha mantingut, però, l'estructura de l'etapa anterior.

Els darrers anys ha guanyat importància el fenomen de la immigració procedent de països del tercer món (fonamentalment de la zona del Magrib). Aquesta gent s'instal·la als edificis més deteriorats del poble.

Cada una d'aquestes etapes ha generat un model urbanístic diferent. A finals del segle passat, amb l'arribada d'estiuejants es van fer els primers plans per organitzar el creixement del municipi. Així doncs, es va desenvolupar una trama ortogonal al voltant del nucli urbà a imatge de l'exemple de Barcelona que va propiciar un creixement força equilibrat. Hi havia una clara divisió entre les torres dels estiuejants al sud-est i les cases en renglera de l'oest, ocupats per la gent de condició més humil.

Durant la segona etapa van sorgir un seguit de barris aïllats del nucli, a conseqüència de la manca d'un model urbanístic que tingués en compte les necessitats de la població enfront de l'especulació. Cal destacar la densificació de diversos punts del municipi.

Els últims temps s'ha desenvolupat un model urbanístic més respectuós amb l'entorn (social i natural) que ha intentat resoldre els problemes creats durant el

període anterior. El pla de 1984 tracta per primer cop les necessitats d'equipaments i no es limita únicament a assenyalar cap a on hauria de créixer el poble.

En aquests moments s'està duent a terme la revisió del pla general de 1984, que marcarà com evolucionarà la societat garriguenca durant els pròxims anys, que sens dubte estaran marcats per l'evolució de l'àrea metropolitana de Barcelona en general. Actualment la població d'aquesta àrea s'està redistribuint. Per la seva situació geogràfica, les bones comunicacions i l'entorn la Garriga s'ha convertit en receptora de la població que deixa la ciutat, en un futur proper és força probable que es mantingui aquest flux, ja que estan previstes algunes obres en infraestructures (desdoblament de la via i millora del traçat de la N-152) que aproparan el poble al centre de Barcelona. Ara bé, en l'actualitat la Garriga conserva una certa personalitat que es pot veure amenaçada per un creixement massa gran.

A partir d'aquí es planteja la qüestió de fins a on pot arribar el creixement. Cap al nord el poble ha arribat als límits, i ja només es podria estendre muntanya amunt cap a zones protegides. A l'oest l'autovia forma una barrera infranquejable, de manera que només és possible estendre cap al sud. Aquesta zona és a la pràctica l'última zona agrícola que queda a la població, que li dóna caràcter de poble, la qual cosa representa un valor afegit als habitatges i permet un entorn natural més equilibrat. A més cal plantejar-se fins quant el centre històric (que és el que actualment manté la personalitat del poble) pot aguantar, tenint en compte que actualment està al límit de la saturació. A la revisió del PG aquest fet es resol parcialment amb l'anomenat "eix cívic".

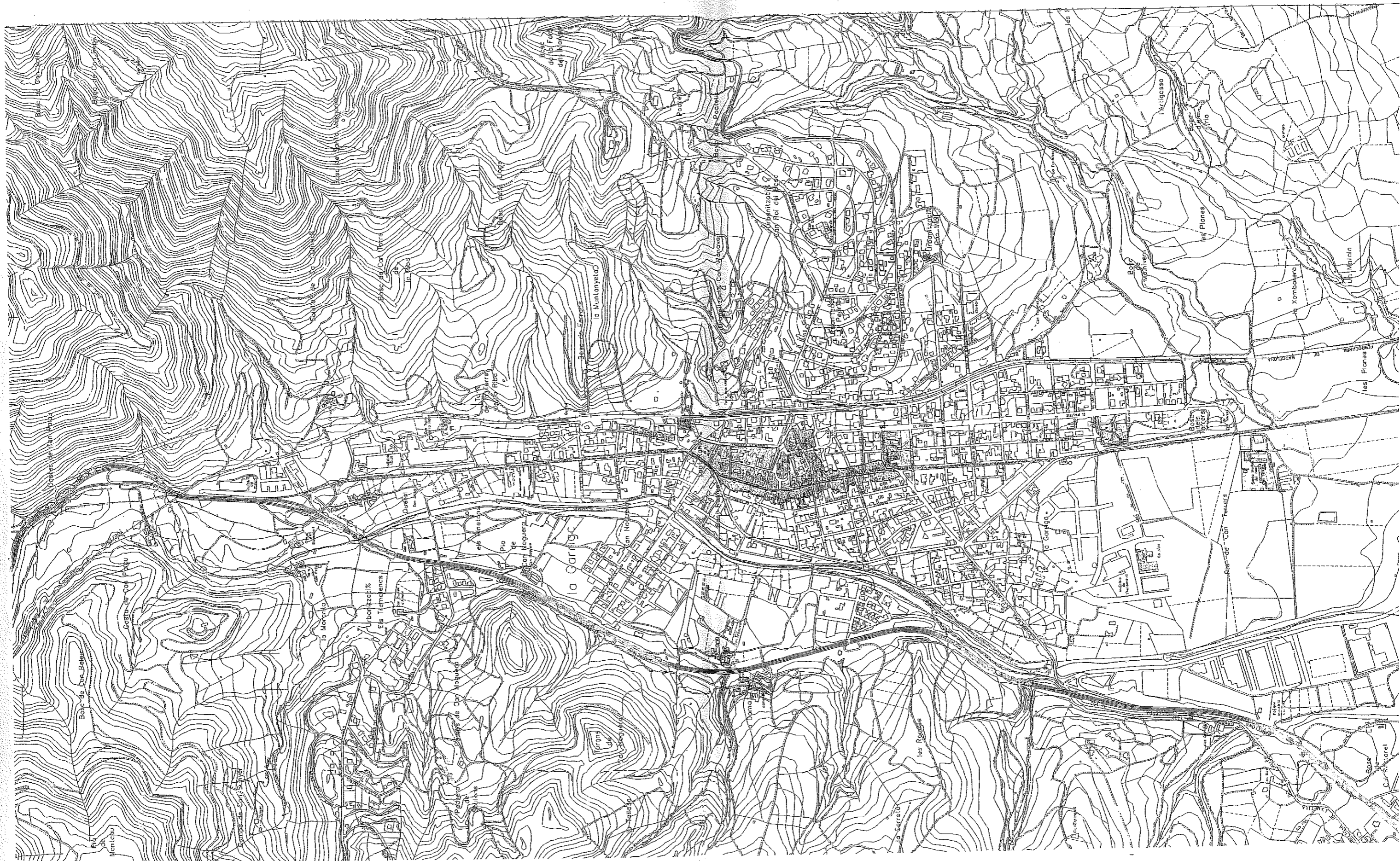
Així doncs, la Garriga s'enfronta al repte de com entrar al continu urbà de l'àrea metropolitana de Barcelona, sense trencar l'equilibri social i mediambiental. Ha de ser la pròpia ciutadania la que decideixi com ha de ser el poble on vol viure d'aquí a uns anys. Segons la política que se segueixi la societat evolucionarà en un sentit o un altre.

En un futur proper (si segueixen les tendències actuals) podrem parlar de com la immigració dels anys 60 i 70 es troba completament integrada al poble, procés que actualment es troba en fase avançada. Sorgiran nous barris més aïllats ocupats per gent vinguda de Barcelona amb diferent grau d'integració al poble. El principal repte serà l'augment d'immigrants procedents del tercer món. Mentre, els joves garriguencs trobaran dificultats per poder instal·lar-se al municipi. La indústria i els serveis aniran menjant terreny a l'agricultura i sembla probable la formació d'un gran continu industrial a l'oest del riu que enllaçaria amb Llerona i Granollers.

L'administració, a través d'una política urbanística integradora, ha de treballar per aconseguir lligar tots aquests elements de manera que tots els habitants del poble gaudeixin de bona qualitat de vida.

PLÀNOLS:

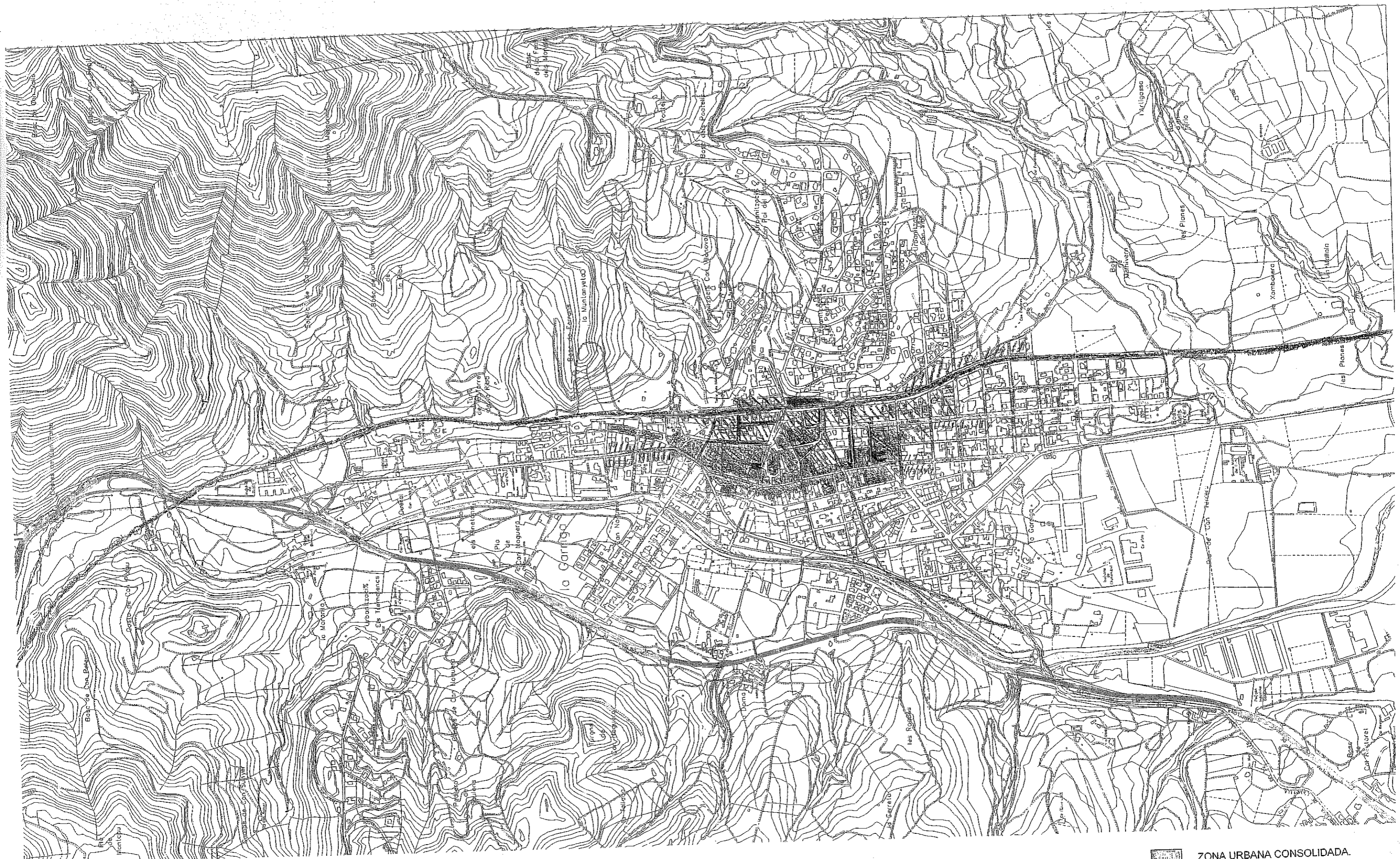
- 1- *Abans de 1875*
- 2- *1875 - 1899*
- 3- *1900 - 1920*
- 4- *1920 - 1939*
- 5- *1939 - 1966*
- 6- *1966 - 1984*
- 7- *1984 - 2000*
- 8- *Esquema de la distribució social de la població.*

ABANS DE 1875

- RIU / TORRENTS
- CAMINS PRINCIPALS
- CARRETERA BARCELONA - VIC

- ZONA URBANA CONSOLIDADA
- ESTABLIMENT BALNEARI
- INDÚSTRIA DE L'AIGUA
- ESTRUCTURA RURAL / MASIA

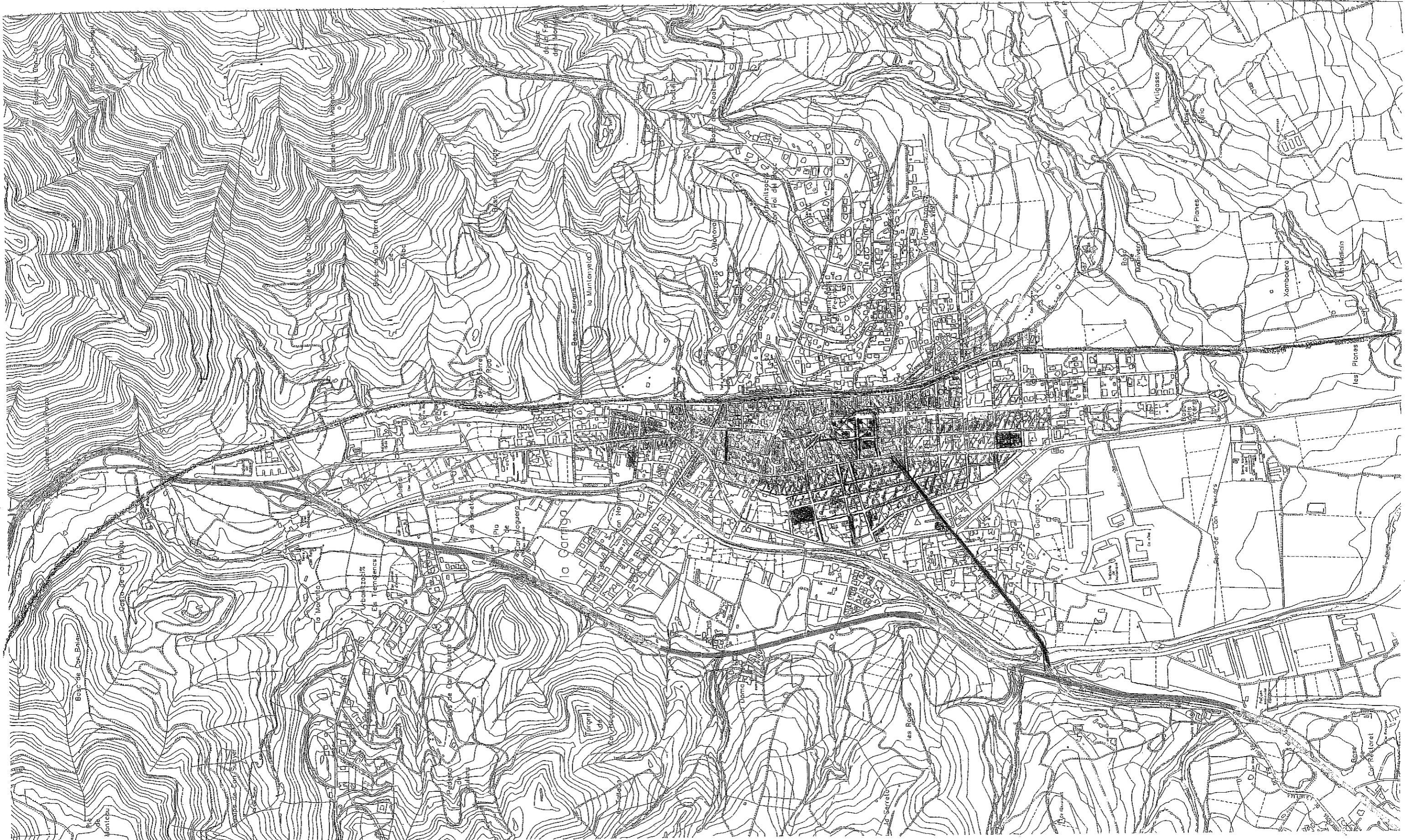

1875 - 1899

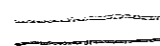
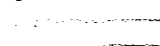
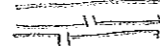

EIXAMPLE SEGONS EL PLA DE 1892
 ZONES D'EIXAMPLE REALITZADES

- RIU / TORRENTS
- FERROCARRIL
- VIES DE COMUNICACIÓ IMPORTANTS
- XARXA DE CAMINS
- CARRERS OBERTS

- ZONA URBANA CONSOLIDADA.
- EQUIPAMENTS.
- INDÚSTRIES
- ZONA EN DESENVOLUPAMENT

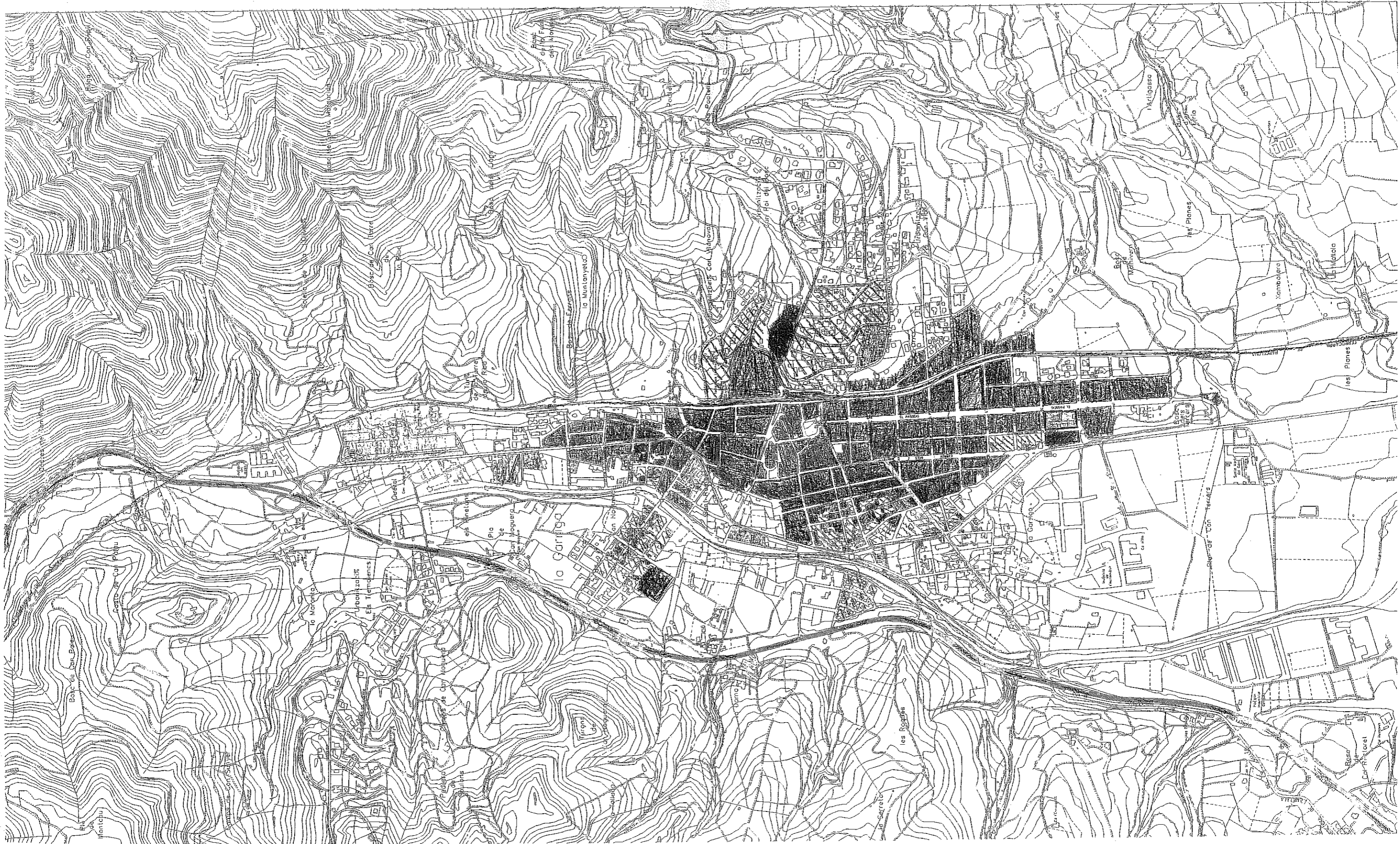

1900 - 1920

 RIU / TORRENTS
 FERROCARRIL
 VIES DE COMUNICACIÓ IMPORTANTS
 XARXA DE CAMINS
 CARRERS OBERTS
 PLACES I PASSETJOS

 ZONA URBANA CONSOLIDADA.
 NOUS EQUIPAMENTS.
 INDÚSTRIES
 ZONA EN DESFOLVI I IPAMFNT

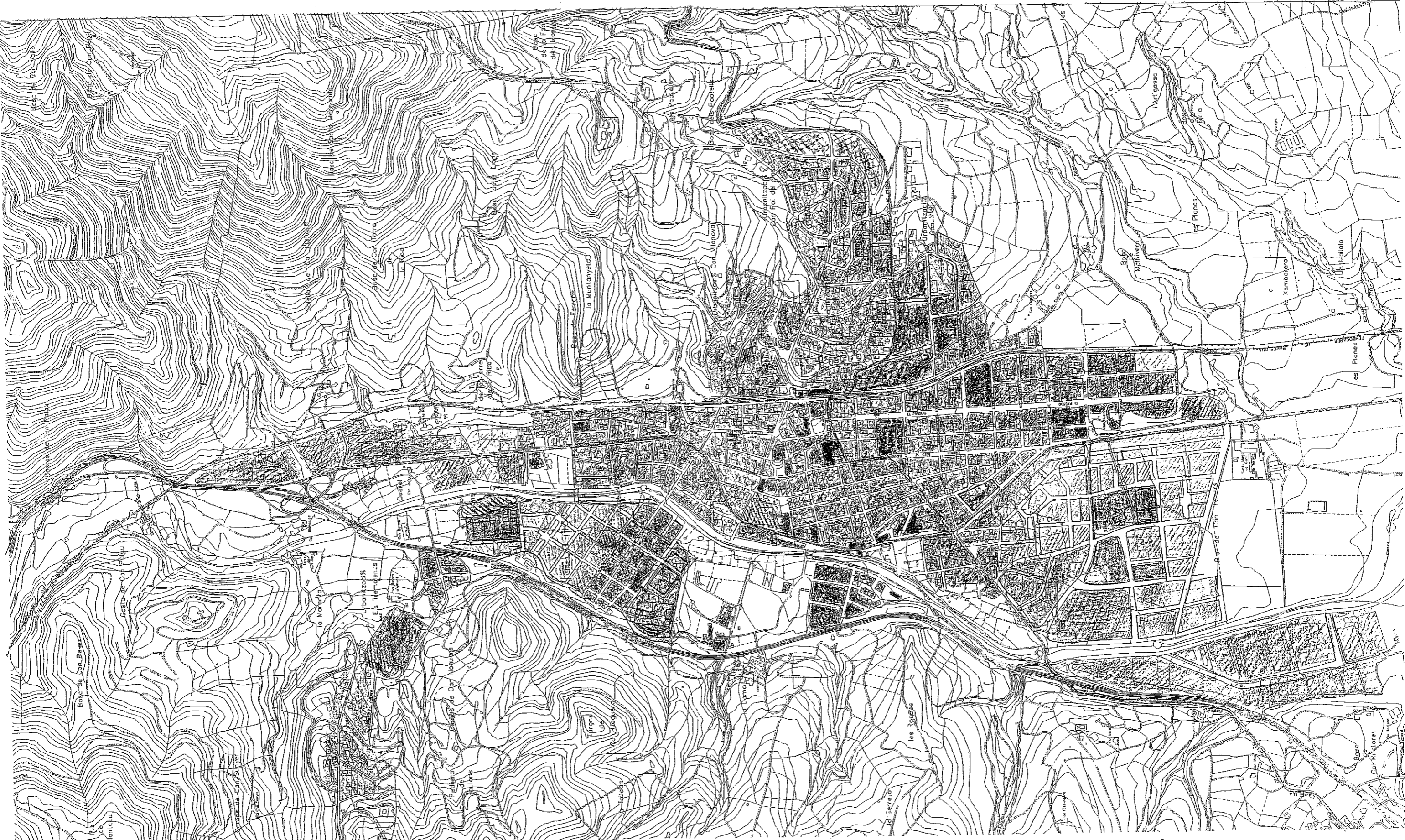
 MANSANA RASPALI

1939 - 1966

- RIU / TORRENTS
- FERROCARRIL
- AUTOVIA
- VIES DE COMUNICACIÓ IMPORTANTS
- EIXAMPLES ANTERIORS AL PLA DE 1966
- NOVES PLACES I PASSETJOS

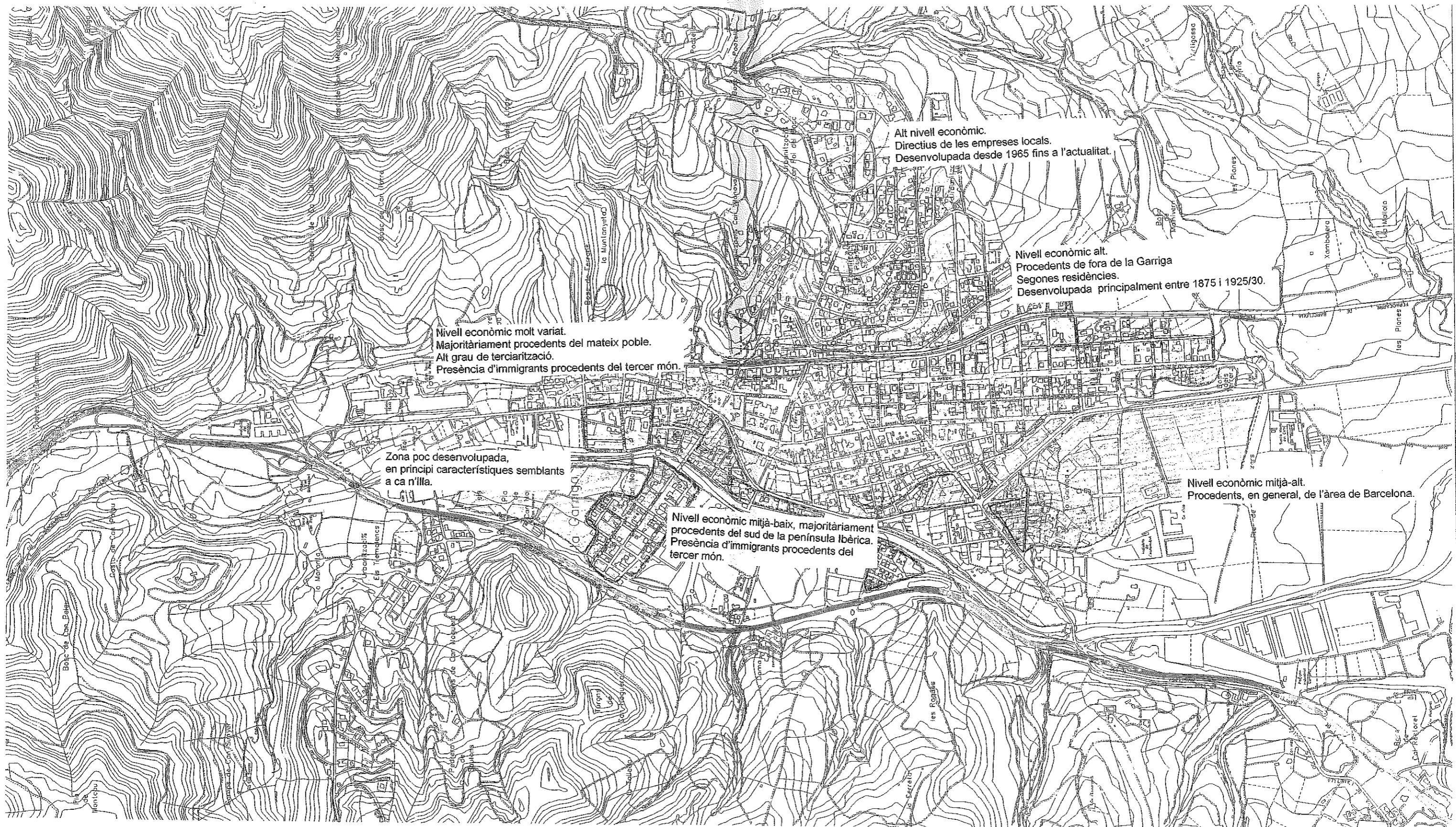
- ZONA URBANA CONSOLIDADA.
- NOUS EQUIPAMENTS.
- INDÚSTRIES
- ZONA EN DESENVOLUPAMENT

1984 - 2000

——— RIU / TORRENTS
 ——— VIES DE COMUNICACIÓ
 ——— NOUS CARRERS

- ZONA URBANA CONSOLIDADA.
- EQUIPAMENTS.
- INDÚSTRIES.
- ZONES EN DESENVOLUPAMENT.

Alt nivell econòmic.
Directius de les empreses locals.
Desenvolupada desde 1965 fins a l'actualitat.

Nivell econòmic alt.
Procedents de fora de la Garriga
Segones residències.
Desenvolupada principalment entre 1875 i 1925/30.

Nivell econòmic molt variat.
Majoritàriament procedents del mateix poble.
Alt grau de terciarització.
Presència d'immigrants procedents del tercer món.

Zona poc desenvolupada,
en principi característiques semblants
a ca n'illa.

Nivell econòmic mitjà-baix, majoritàriament
procedents del sud de la península Ibèrica.
Presència d'immigrants procedents del
tercer món.

Nivell econòmic mitjà-alt.
Procedents, en general, de l'àrea de Barcelona.

ESQUEMA DE DISTRIBUCIÓ SOCIAL

BIBLIOGRAFIA:

BENZEKRY I FORTUNY, Albert. *Història gràfica de la Garriga 1900-1984*,
la Garriga 1985. 1ª edició.

BONAL I FALGÀS, Raimón/COSTA I RIERA, Joan. *La Garriga aproximació sociològica*.
Ed: Ajuntament de La Garriga. La Garriga 1982. 1ª edició.

COSTA, Joan/ VILAR, Manel. *La Garriga un altre aire (epítol I: La població)*.
Ed: Ajuntament de la Garriga. La Garriga 1996. 1ª edició.

MAURÍ I SERRA, Josep. *Història de la Garriga (volum III)*. La Garriga 1954. 1ª edició.
Ed: Fundació Maurí.

DOCUMENTS CONSULTATS:

Sobre el proyecto de ensanche de la Garriga, Provincia de Barcelona. Madrid 1892.

Plan general de ordenación de la provincia de Barcelona. Barcelona 1963.

Pla general de la Garriga. La Garriga 1984.

Revisió del pla general de la Garriga. La Garriga 2000.